

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра туризму

До захисту
Допускається
Завідувач кафедри

КОВАЛЕНКО О. В.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
на тему : «Функціональність рекреаційно-туристичних дестинацій
паркових зон міста Суми»

Виконав:

(підпис)

Чортенко А. М.
(прізвище, ініціали)

Група:

ЗТУР 2301-1м

(Науковий) керівник:

(підпис)

Єпик Л. І.
(прізвище, ініціали)

ЗАВДАННЯ
на дипломну роботу студенту
Чортенку Андрію Миколайовичу

1. **Тема роботи:** Функціональність рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми
2. **Термін здачі студентом закінченої роботи на кафедрі:** 02.12.2024 р.
3. **Вихідні дані до роботи:** за результатами проходження виробничої практики в ГО «Туристичний розвиток регіонів», м. Суми, власних досліджень вивчення паркових зон міста Суми, за допомогою якої можна проаналізувати, визначити проблеми функціональності паркових зон міста Суми та визначити шляхи їх вирішення. В процесі написання кваліфікаційної (магістерської) роботи використовувались різноманітні джерела інформації, такі як: наукова література, інтернет-ресурси, наукові дослідження, інформаційні та нормативні документи, проводився SWOT-аналіз функціональності парків та скверів.

Перелік завдань, які будуть виконуватися в роботі: визначення сутності понять: паркова зона, рекреаційно-туристична дестинація та ключові аспекти їх значення; з'ясування сутності поняття міська рекреаційно-туристична дестинація та її функції; аналіз існуючий туристичний потенціал міста Суми; характеристика рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми та оцінити їх функціональність; визначення проблем та перспектив розвитку рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми.

Керівник дипломної роботи _____ доцент Лариса ЄПІК

Завдання прийняв до виконання _____ студент Андрій ЧОРТЕНКО

Дата отримання завдання «05» лютого 2024 р.

АНОТАЦІЯ

Чортенко А.М. «Функціональність рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми», ОПП «Туризм», спеціальність 242 «Туризм і рекреація», Сумський національний аграрний університет, м. Суми, 2024 р.

У даній роботі розглянуто сутність понять: паркова зона, рекреаційно-туристична дестинація та ключові аспекти їх значення, міська рекреаційно-туристична дестинація та її функції.

Також у даній роботі проведено аналіз та дано оцінку існуючому туристичному потенціалу міста Суми. Автором охарактеризовано рекреаційно-туристичні дестинації паркових зон міста, проведена оцінка їх функціональності з використанням SWOT-аналізу за допомогою якого визначено сильні та слабкі сторони, ризики та можливості подальшого розвитку парків та скверів з точки зору привабливості для туристів.

Автор також зазначає, що розвиток функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми, може стати значущим джерелом доходу для громади та сприяти її економічному зростанню.

Ключові слова: туризм, функціональність паркових зон, рекреаційно-туристична дестинація, організація туризму, парк, сквер.

ABSTRACT

Andriy Chortenko Functionality of recreational and tourist destinations of park zones of the city of Sumy Educational and professional program of Tourism Specialty 242 Tourism and Recreation Sumy National Agrarian University, the city of Sumy 2024.

The following work considers such concepts as a park zone, recreational and tourist destination and the key aspects of their importance, urban recreational and tourist destination and its functions.

The analysis and evaluation of the current touristic potential of Sumy city is also given in this work. The author provides characteristics of recreational and tourist destinations of the city park zones, assesses their functionality using SWOT- analysis defining their strengths and weaknesses, threats and the opportunities for their further growth regarding their attractiveness for tourists.

The author also claims that the development of recreational and tourist destinations functionality of Sumy park zones can become a substantial source of income for the community and promote its economic growth.

Key words: tourism, functionality of park zones, recreational and tourist destination, tourism organization, parks, squares.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТАНАЦІЙ МІСТА	9
1.1. Поняття рекреаційно-туристична дестинація та паркова зона	10
1.2. Функції зеленої зони міста: рекреаційні можливості міських паркових зон	18
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІСТА СУМИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЙОГО ПАРКОВИХ ЗОН	22
2.1. Аналіз туристичного потенціалу міста Суми	22
2.2. Характеристика парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення та ботанічних садів («Асмолова», «Басівський», «Будинок-музей А.П. Чехова», «Веретенівський», «Ботанічний сад СумДПУ ім. А. С. Макаренка», «Юннатівський»)	27
2.3. Характеристика міських парків та скверів (Парк «Казка», Парк культури та відпочинку імені І. М. Кожедуба, Парк-сквер «Дружба», Парк біля озера Чеха, Скверик СумДУ, Сквер Покровський, Сквер імені Т.Г. Шевченка та інші)	34
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПОКРАЩЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНО- ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТАНАЦІЙ ПАРКОВИХ ЗОН МІСТА СУМИ	42
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	67

ВСТУП

Актуальність дослідження теми функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми зумовлена зростанням ролі міських просторів у забезпеченні якості життя, рекреації, соціальної інтеграції, економічного розвитку та привабливості міст для туристів.

У зв'язку з інтенсивною урбанізацією, міста стикаються з проблемою зменшення зелених зон. Поруч із цим паркові зони виконують важливу роль як місця для відпочинку, покращення мікроклімату, зниження рівня забруднення та шуму. Їх потенціал як рекреаційно-туристичних дестинацій залишається недостатньо використаним. Міські парки можуть стати значними туристичними приладами, що сприяють розвитку місцевої економіки через залучення відвідувачів, організацію заходів та створення робочих місць. Зелені зони є засобом для зменшення стресу та покращення психологічного здоров'я відвідувачів. Вони сприяють створенню комфортного середовища. Паркові зони є важливими місцями для соціалізації, дозвілля, організації культурних подій. Вони сприяють формуванню соціальної згуртованості, забезпечуючи платформи для взаємодії різних верств населення.

У локальному контексті, зокрема для міста Суми, дослідження функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон є обмеженим. Це створює можливість для розробки ефективних моделей їхнього використання та розвитку.

Дослідження функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста має важливе значення для підвищення якості життя, розвитку туристичної привабливості, збереження екологічного балансу та формування комфортного міського середовища. Це є основою для сталого розвитку міських територій і гармонійного поєднання урбаністики та природи.

Мета роботи: аналіз функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми та визначення шляхів їх удосконалення.

Об'єктом дослідження є паркові зони міста Суми.

Предметом дослідження: функціональність рекреаційно-туристичних дестинацій в паркових зонах міста Суми.

Відповідно до мети нами було поставлено і виконано такі **завдання:**

- визначити сутність понять: паркова зона, рекреаційно-туристична дестинація та ключові аспекти їх значення;
- з'ясувати сутність поняття міська рекреаційно-туристична дестинація та її функції;
- проаналізувати існуючий туристичний потенціал міста Суми;
- охарактеризувати рекреаційно-туристичні дестинації паркових зон міста Суми та оцінити їх функціональність;
- визначити проблеми та окреслити перспективи розвитку рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи використані наступні загальнонаукові методи дослідження: теоретичний аналіз джерел інформації з проблеми дослідження, аналітичний метод, методу аналізу та синтезу, методи порівняння та систематизації, туристично-географічний аналіз, метод вивчення інфраструктури, а також міждисциплінарного підходу з використанням даних історії, туризму, країнознавства та інших дисциплін. Для визначення сильних, слабких сторін, ризиків та можливостей і загроз, що наявні у паркових зонах міста Суми широко застосовувався метод SWOT-аналізу.

Апробація результатів дослідження була висвітлена у наступних публікація:

1. Вектори та розломи: історичний контекст географічного фактору, як складової туристичної привабливості України (середина XIV – початок XIX ст.) // Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Освіта в умовах трансформації суспільства» / укл. О. А. Єфременко. Суми: ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ», 2024. С. 40-48.

2. Функціональність Парку «Веретенівський», як рекреаційно-туристичної дестинації // Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Освіта в умовах трансформації суспільства» / укл.

О. А. Єфременко. Суми: ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ», 2024. С. 111-113.

Структура кваліфікаційної роботи складається з вступу (3 сторінки), трьох розділів (56 сторінок), висновків (2 сторінки) та списку використаної літератури (34 позиції).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ МІСТ

Проблема міських дестинацій, формування та розвитку паркових зон у містах вже тривалий час перебуває у колі наукових інтересі різних галузей. Зокрема, одним з перший авторів, який розглядав взаємозв'язок людини і природи та роль ландшафту в міському середовищі був американський ландшафтний архітектор Ф. Олмстед. Його роботи відображають не лише його практичний досвід у створенні парків та інших зелених зон, але й глибокі роздуми про їх використання в майбутньому. У своєму доробку він залишив значну кількість статей щодо збереження природних ландшафтів і ролі національних парків, або, наприклад, проілюстрував процес створення багатьох відомих парків [33, 34].

Серед закордонних дослідників також варто відзначити Гофмана Е. (вивчав аспекти туризму та рекреації в містах, зокрема у контексті урбанізації та розвитку туристичних дестинацій у великих мегаполісах), Вертса К. (автор робіт, що стосуються планування та розвитку туристичних ресурсів в містах, зокрема концепції стійкості туристичних дестинацій у міських умовах), Хокінса Д. (досліджував туристичний потенціал міст, зокрема вивчення зв'язку між урбаністичним середовищем та його привабливістю для туристів), Шеффілда Р. (вивчав урбаністичні дестинації, зокрема як міста використовують свої культурні та історичні ресурси для розвитку туризму), Шмідта П. (зосередився на вивченні впливу рекреаційних дестинацій на соціально-економічний розвиток міст).

У роботах вітчизняних вчених таких як: Корж Н., Басюк Д., Лужанська Т., Гукалюк А. та інших розглянуто питання різних підходів до розуміння сутності дестинації, аналізується зміст теорії туристичних дестинацій, сучасні наукові підходи до вивчення цього концепту, їх типології та життєвого циклу, класифікації туристичних ресурсів дестинації тощо [2, 13].

Вагомий внесок у дослідження питань функціонування паркових територій міст зробили вчені, зокрема Родічкін І., який всебічно розглянув історію розвитку садів та парків на території України [24], Посацький Б., що звернув

увагу на класифікаційні ознаки паркових територій в межах міського ландшафту [20].

Також варто звернути увагу на розробки Ельбакідзе М., Завадович О., Ямелинець Т., що пропонують методичні аспекти інвентаризації зелених зон урбанізованих територій [8].

Важливим аспектом у вивченні функціональності паркових зон є питання принципів їх проєктування. Ряд вчених, зокрема Госьтєв В., Юскевич Н. у своїх роботах приділяють увагу саме цій проблемі [6].

Не дивлячись на те, що вже протягом тривалого часу науковці розглядають різні аспекти щодо функціонування паркових зон міст, проблема їх діяльності як рекреаційно-туристичних дестинацій в сучасних умовах потребує подальшого дослідження.

1.1. Поняття рекреаційно-туристичної дестинації та паркова зона

Термін «дестинація» має різні трактування залежно від контексту (туризм, географія, маркетинг). Головною особливістю дестинації є її здатність приваблювати відвідувачів завдяки своїм природним, культурним, історичним або розважальним ресурсам. Розглянемо найбільш поширені визначення цього поняття у науковій літературі та практиці.

Прийнято вважати, що першою туристичною дестинацією стало місто Лафборо. Саме до цього міста на кварталний з'їзд Асоціації непитущих південних графств центральної Англії 1841 року поїхали кілька сотень прихильників тверезого способу життя. В програмі туру місце призначення подорожі було зазначено як «destination» [31, с.14].

Сьогодні Всесвітня туристична організація (UNWTO) визначає туристичну дестинацію як простір, що пропонує туристам різноманітні ресурси, послуги та досвід, які формують унікальну цінність для відвідувачів. Вона включає фізичні, культурні, природні та інфраструктурні компоненти [32].

Закон України «Про туризм» тлумачить туристичну дестинацію як місце призначення туристичної подорожі (туристичної поїздки, туру, екскурсії), місце

відвідування (територія, місцевість, місто, населений пункт, туристичний центр) особами, які не проживають постійно в даній місцевості і не належать до категорії місцевого населення [9].

Оксфордський словник туризму (Oxford Dictionary of Tourism) визначає дестинацію як місце, куди люди їдуть для відпочинку, розваг або іншої мети, що поєднує природні, соціальні та економічні фактори. В «Оксфордському словнику понять і термінів» дестинацію трактують так: «destination – the place to which a person or thing is going» (дестинації – місце, куди в даний час направляються люди або предмети).

Український вчений Ловренюк Г. визначає дестинацію як туристичну зону, що відзначається унікальними природними, культурними або історичними характеристиками та забезпечує інфраструктуру для відпочинку й дозвілля [30, с. 9].

Порівняння визначень зроблене шляхом виявлення ключових акцентів значення терміну «туристична дестинація» можна систематизувати у наступних табличних даних:

Джерело	Ключові акценти
UNWTO	Дестинація як простір із цілісним туристичним продуктом.
Оксфордський словник туризму	Акцент на місцях, обраних туристами для відвідування.
Інститут туризму та рекреації	Зосередженість на атракціях та інфраструктурі.
А. В. Александрова	Комплексний туристичний продукт у межах конкретної території.
Д. Г. Пірс	Формування досвіду через ресурси та якість сервісу.
ЮНЕСКО	Унікальність культурної чи природної спадщини як основа дестинації.

У цілому проведений аналіз наукових праць зарубіжних та вітчизняних авторів доводить відсутність якоїсь єдиної думки авторів щодо трактування наукової категорії туристичної дестинації, але дає можливість з'ясувати основні складові цього поняття:

1. Просторова локація: дестинація завжди пов'язана з певною територією, яка має географічні чи адміністративні межі.

2. Ресурси та атракції: вона характеризується наявністю природних, культурних, історичних або розважальних об'єктів.

3. Інфраструктура: для функціонування дестинації необхідна розвинена інфраструктура (транспорт, готелі, заклади харчування тощо).

4. Туристичний досвід: дестинація створює умови для отримання унікального досвіду, що поєднує відпочинок, розваги та навчання.

5. Гостинність: здатність дестинації приймати туристів із забезпеченням якісного сервісу.

Отже, рекреаційно-туристична дестинація – це певний географічний простір, який має природні, культурні, історичні або інші особливості, що роблять його привабливим для відвідування з метою відпочинку, туризму та інших видів рекреаційної діяльності.

Рекреаційно-туристична дестинація складається з кількох взаємопов'язаних елементів: природні ресурси (гори, озера, ліси, печери, мінеральні джерела та інші природні об'єкти, які приваблюють туристів), культурні ресурси (історичні пам'ятки, музеї, театри, фестивалі, традиції та звичаї місцевого населення), інфраструктура (розвинена транспортна система, готелі, ресторани, магазини, розважальні заклади та інші об'єкти інфраструктури, що забезпечують комфортне перебування туристів).

У межах міста рекреаційно-туристична дестинація є важливою складовою сучасного міського середовища, що поєднує функції відпочинку, дозвілля, туризму та екологічної стабільності. Такі простори приваблюють як мешканців, так і гостей міста завдяки своїй доступності, унікальності та різноманітним можливостям для активного та пасивного проведення часу.

Характерними складовими міської рекреаційно-туристичної дестинації є:

1. Локація: рекреаційні зони розташовуються у зручних для доступу місцях: в центрі міста, на берегах річок чи озер, у зелених масивах. Наприклад, у багатьох містах України такими дестинаціями є парки культури, міські сквери та набережні.

2. Функціональність: міські дестинації мають багатофункціональний характер:

- зони для активного відпочинку (спортмайданчики, велодоріжки, майданчики для дітей).
- простори для релаксації (лавки, затінені алеї, озеленені території).
- місця культурного відпочинку (амфітеатри, майданчики для виступів, арт-об'єкти).

3. Естетика та унікальність: ландшафтний дизайн, квіткові композиції, фонтани, скульптури та сучасна архітектура формують позитивний імідж дестинації. Наприклад, центральні парки міста часто є візитівкою, яка ідентифікує місцевість.

4. Туристична привабливість: включення культурно-історичних об'єктів (музеї, пам'ятки) або створення інноваційних атракцій (світлові шоу, інтерактивні зони), що значно підвищує інтерес туристів.

Важливою складовою рекреаційно-туристичної дестинації в місті є їх функціональність, яка впливає на різні сфери людської діяльності.

Варто зазначити, що функції туристичної дестинації можуть змінюватися в залежності від її специфіки, розміру та рівня розвитку.

Фахівці туристичної галузі виділяють ряд факторів, що впливають на розвиток рекреаційно-туристичних дестинацій у місті, які поділяються на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні фактори: природні ресурси (наявність парків, скверів, водойм, лісопаркових зон, історичних та культурних пам'яток, унікальних ландшафтів), інфраструктура (розвиненість транспортної системи, наявність готелів, ресторанів, магазинів, розважальних закладів, спортивних споруд), культурні

ресурси (сторичні центри, музеї, театри, фестивалі, традиції та звичаї місцевого населення), соціальна інфраструктура (наявність медичних закладів, освітніх установ, спортивних клубів), рівень безпеки (низький рівень злочинності, наявність систем безпеки, пожежної охорони), екологічний стан (чистота повітря і води, відсутність промислових підприємств, що забруднюють довкілля), місцеві традиції та культура (унікальні культурні особливості міста, які приваблюють туристів), рівень сервісу (якість обслуговування в готелях, ресторанах, туристичних агентствах), цінова політика (вартість проживання, харчування, екскурсій).

Зовнішні фактори: економічний розвиток країни та регіону (рівень життя населення, купівельна спроможність), політична стабільність (відсутність збройних конфліктів, стабільна політична ситуація), маркетинг та просування (активна реклама міста як туристичної дестинації), конкуренція з іншими містами (привабливість інших міст для туристів), глобальні тенденції в туризмі (мода на певні види туризму, зміна туристичних потоків), транспортна доступність (наявність аеропортів, залізничних станцій, автомагістралей), політика уряду в галузі туризму.

Також слід взяти до уваги фактори, що впливають на вибір туристами міста як туристичної дестинації: унікальність міста (наявність визначних пам'яток, фестивалів, подій, які відрізняють місто від інших), безпека (низький рівень злочинності, наявність поліції), комфорт (наявність усіх необхідних для комфортного проживання послуг), ціна (вартість поїздки, проживання, харчування), інформація (наявність достовірної та повної інформації про місто), рекомендації друзів та знайомих.

Наступним важливим поняттям з точки зору дослідження функціональності рекреаційно-туристичного ресурсу паркових зон міста є саме поняття «паркова зона». Аналіз наукової літератури та нормативно-правової бази з питань екології, географії, туризму дає змогу визначити поняття «паркова зона» як спеціально відведену територію, облаштовану для відпочинку людей та збереження природного середовища, має певну композиційну структуру і

включає в себе різноманітні функціональні зони. Це може бути як великий міський парк, так і невеликий сквер [14, 19].

Основними характеристиками паркових зон є природні елементи (дерева, кущі, квіти, водойми, газони), об'єкти для відпочинку (лавки, альтанки, дитячі майданчики, спортивні майданчики), шляхи (доріжки, алеї для прогулянок), озеленення (різноманітні рослини, які створюють затінок, очищають повітря та прикрашають територію).

З точки зору функціональності паркові зони можна поділити на рекреаційні (забезпечення місця для відпочинку, прогулянок, занять спортом), екологічні (очищення повітря, зменшення шуму, регулювання мікроклімату), естетичні (прикрашання міського середовища, створення затишних куточків), соціальні (місце для спілкування, проведення заходів).

Враховуючи запити туристів щодо інтенсивності відпочинку, територія парків зазвичай має відповідне зонування: зону тихого відпочинку, зону фізкультури і спорту, зону атракціонів і видовищ.

За функціональним призначенням паркові території поділяються на:

1. Загального користування – парки, сквери, лісопарки, гідропарк, лугопарки.

2. Обмеженого користування – насадження на обмежених ділянках (території шкіл, дитячих закладів, закладів охорони здоров'я, житлових і громадських будинків, промислових підприємств, спортивних споруд).

3. Спеціального призначення – насадження розміщені на вулицях, у охоронних та санітарно-захисних зонах, на території цвинтарів, ботанічного саду, зоопарку.

У свою чергу, функціональні ознаки паркових територій передбачають моно- та поліфункціональний характер їх використання.

Розглянемо функціональне наповнення паркових зон міст, що виконують рекреаційну функцію.

Спортивні парки включають площинні спортивні споруди (футбольні поля, тенісні майданчики тощо), комплекси допоміжних приміщень та зелені

насадження, що виконують, шумо-, вітрозахисну функцію, естетичну функцію в межах ландшафтного дизайну паркової території.

Історико-культурні парки – парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, етнографічні парки (скансени), меморіальні парки – такі парки наповнені рекреаційними ресурсами, які народжені історією або є мистецьким надбанням і створюють особливу атмосферу з однією чи кількома темами, щоб залучати туристів. Вони охоплюють тематичні експозиції про історію, мистецтво, культуру і давню архітектуру. Урбаністичні території характеризуються концентрацією надбань культури і мають свою перевагу і формують туристичний потенціал території в цілому.

Парки-об'єкти природно-заповідного фонду створені для збереження та відновлення унікальних природно-історичних комплексів та мають охоронну зону. На їх території знаходяться об'єкти природи, історії та культури, сформовані природні ландшафти, котрі підлягають охороні, історико-культурні зони (місця визвольних боїв, місця функціонування культурно-освітніх та національних осередків, цвинтарі), музеї, промислова зона, заклади освіти, спортивні, військові об'єкти, інженерні споруди і мережі. До територій природоохоронного призначення в межах міста можуть належати національних, зоологічних і дендрологічних парків, землі заповідників, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, міських садів, ботанічних садів, заказників (за винятком мисливських), заповідних урочищ, пам'яток природи. На землях природоохоронного призначення залежно від їх цільового призначення, забороняється діяльність, яка може негативно впливати на якісний стан земель.

Парки культури і відпочинку забезпечують умови для різних видів відпочинку та проведення масових культурних заходів. На таких територіях відбуваються загальноміські урочистості, естрадні концерти, творчі звіти колективів народної творчості, народні гуляння, спортивні змагання, атракціони.

Дитячі тематичні парки можуть існувати як окремі територіальні одиниці або являють собою локальні зони в межах поліфункціональних парків, в основі

яких лежить концепція поєднання гри і творчості. У цих парках, окрім відвідин численних атракціонів, діти мають можливість брати участь у цікавих шоу, а також попрацювати в творчих майстернях, розкрити свій потенціал в логічній грі, стати дослідником і навіть зробити відкриття тощо.

Лісопарки – це територія лісу, яка є упорядкованою, призначена для короткочасного відпочинку та перетворена шляхом поступової реконструкції на певну ландшафтно-планову систему. Виконує санітарно-гігієнічні, рекреаційні, ландшафтно-архітектурні, пізнавальні та лісогосподарські функції.

Функціональний поділ паркових зон рекреаційного призначення передбачає виділення наступних типів рекреаційних ландшафтів: відпочинковий тип (території з особливо корисними біокліматичними умовами, з водними (природними та антропогенними) ландшафтними комплексами, придатними для всіх форм водного спорту та купання); лікувальний тип (лікувальні властивості клімату, гідромінеральні ресурси). Ландшафтний потенціал парку (різноманітність геологічної будови, форм земної поверхні, цікавий рослинний світ та своєрідні ландшафтні комплекси) дає можливість суттєво доповнити рекреаційні території новими об'єктами відпочинку, туризму тощо.

Таким чином, проблематика паркових зон міст вже тривалий час досліджується як українським так і закордонними науковцями, але питання їх функціонування як рекреаційно-туристичних дестинацій в сучасних умовах потребує подальшого дослідження.

Не дивлячись на відсутність єдиної думки науковців щодо трактування категорії туристичної дестинації, більшість із них сходяться на тому, що це певний географічний простір, який має природні, культурні, історичні або інші особливості, які роблять його привабливим для відвідування з метою відпочинку, туризму та інших видів рекреаційної діяльності.

Поняття ж «паркова зона» розуміється фахівцями з туризму, екології, географії як спеціально відведена територія, облаштовану для відпочинку людей та збереження природного середовища, має певну композиційну структуру і

включає в себе різноманітні функціональні зони. З точки ж зору функціональності паркові зони можна поділити на рекреаційні екологічні, естетичні та соціальні.

1.2. Функції зеленої зони міста: рекреаційні можливості міських зелених зон

Характеризуючи функції комплексної зеленої зони міста: рекреаційні можливості міських зелених зон, варто зазначити про функціональне призначення зеленої зони міста, адже і тут думки вчених розходяться. Основними функціями, які виділяють майже всі дослідники, є санітарна та санітарно-рекреаційна, рідше зустрічаються екологічна та економічна. Кучерявий В. П. виділяє такі п'ять груп функцій зелених насаджень у міському середовищі: екологічні, соціальні, історико-культурні, економічні та містобудівельні [11, с. 203].

Вважається, що функціональне призначення зеленої зони міста доцільно згрупувати в чотири ключові групи: екологічне, соціальне, економічне, клімато-регулююче та додатково їх виділити.

Групи функцій зеленої зони міста [9]

Екологічні функції	Виділення біологічно активних речовин – фітонцидів Водохоронна та водорегулююча Збереження та відновлення біорізноманіття Збільшення концентрації негативно заряджених іонів в атмосфері Зниження рівня ерозійності, покращення структурності ґрунту Зниження рівня шуму Ландшафтноформуєча Нейтралізація забруднювачів атмосфери Підтримання збалансованого розвитку міста Природоохоронна Санітарно-гігієнічна Формування екологічного каркасу міста Фотосинтезуюча
Соціальні функції	Виховна Еколого-освітня Естетична Історико-культурна Покращення здоров'я місцевого населення Рекреаційна Створення умов для занять спортом, культурно-мистецькою діяльністю тощо. Формування сприятливого психологічного комфорту населення

Економічні функції	Архітектурно-планувальна Комерційна Містобудівна
Клімато-регулюючі функції	Перерозподіл опадів та зменшення поверхневого стоку Підвищення відносної вологості повітря Стабілізація вітрового режиму Стабілізація температурного режиму міста

Виходячи з функціонального призначення зеленої зони міста, можна сказати, що дана категорія є соціально-екологічним об'єктом дослідження з пріоритетною екологічною функцією.

Зелені зони міського комплексу є екологічним каркасом містобудівної структури, що має свою ієрархічну структуру. Кучерявий В. стверджував, що зелені зони міста є елементи його природного каркасу в якому Мазінг В. виділяє три рівні: «макроструктурний – це великі зелені масиви міста (парки, ботанічні і зоологічні сади, лісопарки та інші великі площі захисних насаджень)»; «мезоструктурний, (сади, сквери, алеї, інші зелені насадження в межах житлових районів і мікрорайонів)»; «мікроструктурний, (окремі елементи озеленення – газони, квітники, чагарники, вертикальне озеленення, зелені дахи, поодинокі дерева та кущі» [11, с. 203].

Рекреаційних можливостей міських зелених зон включають:

1. Прогулянки та піший туризм: зелені зони пропонують широкі алеї, стежки та тропи для прогулянок і пішого туризму. Люди можуть насолоджуватися свіжим повітрям, красою ландшафту та природними пейзажами.

2. Спортивні майданчики: багато міських зелених зон мають спортивні майданчики, де можна грати у футбол, баскетбол, теніс, волейбол та інші види спорту. Це сприяє активному способу життя і здоровому фізичному розвитку.

3. Паркові спортивні зони: Деякі зелені зони мають спеціально обладнані місця для фітнесу, де можна займатися вправами, які покращують силу, гнучкість та загальну фізичну форму.

4. Місця для пікніків та барбекю: у парках та інших зелених зонах часто є спеціально відведені майданчики для пікніків та барбекю. Люди можуть

приходити з сім'ями та друзями, готувати їжу на свіжому повітрі та насолоджуватися спілкуванням.

5. Дитячі майданчики: зелені зони зазвичай мають спеціально обладнані дитячі майданчики з гойдалками, каруселями та іншими ігровими елементами. Це дозволяє дітям гратися та розвиватися на свіжому повітрі, сприяючи їхньому фізичному та соціальному розвитку.

6. Велосипедні та роликові доріжки: деякі міські зелені зони мають спеціально відведені доріжки для велосипедистів та роликових ковзанів. Це дозволяє людям займатися активними видами спорту, насолоджуючись красою природи.

7. Оздоровчі зони: деякі зелені зони мають спеціальні оздоровчі зони, де люди можуть займатися йогою, медитацією та іншими формами релаксації та здоров'я.

8. Сади та сільськогосподарські ділянки: у деяких міських зелених зонах є сади та сільськогосподарські ділянки, де люди можуть вирощувати свої овочі, фрукти та квіти. Це не тільки сприяє здоровому способу життя, але й забезпечує спілкування з природою та відчуття задоволення від власної продукції.

9. Зони для відпочинку та релаксації: міські зелені зони часто мають спеціальні майданчики з лавками, гамаками, озерцями або фонтанами, де люди можуть відпочити, розслабитися та насолодитися спокоєм і тишою.

10. Культурні та розважальні заходи: багато міських зелених зон організовують концерти, фестивалі, виставки та інші культурні заходи. Це створює можливості для насолоди музикою, мистецтвом та соціальним спілкуванням.

Отже, комплексна зелена зона міста є природним каркасом містобудівної структури з чіткими функціями та просторовою композицією. Такий підхід структурування зелених зон міста спрощує його систему картографування та візуалізації, полегшує більш детальні дослідження, оскільки запропоновані структурні елементи враховують усі без винятку зелені зони міста. Міські зелені зони надають жителям широкий спектр можливостей для відпочинку. Вони

відіграють важливу роль у покращенні якості життя шляхом зміцнення фізичного та психічного здоров'я. Міська зелена зона має великий потенціал для дозвілля та розваг відвідувачів. Вони створюють можливості для фізичної активності, насолоди природою, соціального обміну та культурного розвитку. Регулярний доступ до міських зелених насаджень сприяє здоров'ю та добробуту людей, покращує якість життя та сприяє створенню міського середовища, придатного для життя. Захист, розвиток і доступність цих зелених насаджень є важливими завданнями міського планування та розвитку, які сприяють сталому розвитку міст і добробуту жителів.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІСТА СУМИ ТА ЙОГО ПАРКОВИХ ЗОН

2.1. Загальна характеристика туристичної потенціалу міста Суми

Сумська міська територіальна громада з центром у місті Суми є одним із туристичних, економічних та культурних центрів Північно-Східної України. Місто має значну архітектурну спадщину, яка переважно представлена спорудами XVII – початку XX століття: Альтанка, комплекс дитячої лікарні Святої Зінаїди, Воскресенська церква, Троїцький собор, Спасо-Преображенський собор, Костел Благовіщення Пресвятої Діви Марії, комплекс «Садиба Харитоненка», будівля Окружного суду, центральне кладовище, садиби колишніх місцевих підприємців та інші. На сьогодні більшість пам'яток архітектури потребують реставрації. З 2021 року почали вестися роботи щодо реставрації будинку по вул. Соборній 32, який є пам'яткою архітектури місцевого значення, а також заплановано реконструкція будинків кінця XIX - початку XX сторіччя на вулицях Соборна, Воскресенська, Троїцька. Місцева влада має на меті продовжити освітлення пам'яток архітектури.

У громаді міста Суми є 199 об'єктів культурної спадщини, з яких 8 пам'яток національного значення, 186 місцевого значення, 5 пам'яток археології місцевого значення.

На території Битицького старостинського округу виявлено поселення скіфо-сарматських часів I-II ст. до н.е, слов'янське городище VII-VIII ст. Туристичними перлинами є зелені заповідні урочища: парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Басівський» та «Веретенівський», дендропарк «Сумський», заповідне урочище «Сосняк», Битицький ландшафтний заказник. На території Битицької сільської ради розташовані бази відпочинку «Сонячна галявина», «Росинка», «Зелений Гай», мінеральне джерело «Вакалівське».

Міська громада має туристично-орієнтовані музеї та галереї: Сумський обласний краєзнавчий музей, Сумський обласний художній музей імені Никанора Онацького, Будинок-музей А.П. Чехова, музей історії грошей, приватний музей «Причал Одіссея», музей посуду (перший не лише в Сумах, а й в усій Україні), музей підприємства «Горобина», музей в катакомбах у садибі Суханових, Сумська міська галерея, галереї: «Наша на Псільській», «Академ Art», Bureauart, які лише у 2020 році загалом відвідало 32 750 осіб.

Територіальна громада славиться своїми традиційними фестивалями різного спрямування, таких як: Ніч музеїв, Ніч міста, Чехов фест, Сурми України, Extreme Style, БахФест, Слобожанські смаки. Кожен фестиваль унікальний та має свою історію. Ці заходи, наприклад, у 2019 році відвідало понад 92 430 людей, зокрема, близько 5 тисяч туристів (у зв'язку з епідемією коронавірусної хвороби (COVID-19) дані фестивалі з 2020 р. не проводились, тому наводяться дані за 2019 рік). Проте залишається актуальною необхідність розширювати карту фестивалів та покращувати промоцію серед інших міст, щоб залучати більшу кількість туристів. Для пошуку партнерів та зовнішньої промоції міста виконавчі органи Сумської міської ради брали участь у туристичних виставках УІТТ (м. Київ), «ТурЕКСПО» (м. Львів), всеукраїнському фестивалі туристичних маршрутів та народних художніх промислів «Мандруй Україною» (м. Київ) [23].

Розвитку туристичної привабливості громади сприяє розвинена спортивна інфраструктура. Найбільший стадіон у громаді – «Ювілейний» на якому крім спортивних заходів проходять різноманітні масові заходи, концерти. Споруда почала функціонувати у 2001 році ставши першим футбольним стадіоном в Україні з частково критими трибунами. Стадіон вміщує 25 830 глядачів, має 2 яруси, розмір поля: 105x68 м.

Окремою гордістю громади є легкоатлетичний манеж – одна із найбільших спортивних споруд в Україні, що відповідає всім сучасним вимогам для проведення змагань найвищого рівня – чемпіонатів України та Європи. У ньому було проведено значну кількість змагань різного рівня, зокрема: чемпіонати та

кубки України з художньої та естетичної гімнастики, легкої атлетики, боксу, дзюдо, степ-аеробіки, боротьби, стрільби з лука, карате, настільного тенісу та інших видів спорту; календарні матчі чемпіонату України з футзалу, гандболу, баскетболу, індорхокею; міжнародні спортивні заходи з легкої атлетики, спортивних бальних танців, естетичної та художньої гімнастики, рукопашного бою; ліга європейських чемпіонів з індорхокею; кубок чотирьох європейських команд з баскетболу; фінальний етап Кубка світу з сучасних танців; етапи чемпіонатів Європи з гандболу. Проведення спортивних заходів найвищого рівня у місті Суми є передумовами для подальшого розвитку спортивного туризму.

Важливим аспектом у питанні розвитку туризму є туристична навігація та комунікаційні туристичні продукти задля створення всіх необхідних умов для перебування туристів, зокрема, щоб допомогти зрозуміти, що саме і де знаходиться у територіальній громаді. Управлінням стратегічного розвитку міста та Комунальна установа «Агенція промоції «Суми» проведена масштабна робота у даному напрямку:

- створено туристичний портал «Відвідайте Суми» з англійською версією (в 2019 році сайт відвідало 7544 людини та переглянули 83 151 користувачі, за 2020 рік сайт відвідало 18 035 осіб та зафіксовано 137 549 переглядів; за 10 місяців 2021 року – 24 245 користувачі та 128 220 переглядів, з кожним роком кількість відвідувань зростало на 139% та 34%);

- для просування міста у соціальних мережах Facebook, Instagram, TikTok створено сторінки «Відвідайте Суми», «Бренд міста Суми» «Агенція промоції Суми»;

- реалізовано перший в Україні проєкт – туристичний гід з технологією доповненої реальності в особі Івана Герасимовича Харитоненка та Герасима Кондратьєва, до екскурсії включено 47 туристичних локацій міста. У 2019 році AR-гідом скористалося 446 осіб, у 2020 році – 3000 осіб, а за 10 місяців 2021 року – 1963 особи.

- встановлені 2 туристично-інформаційні стели, з використанням

англійської мови та шрифту Брайля;

- розміщено та оновлено інформацію про місто на туристичних сайтах України TripAdvisor, IGoToWorld, Державного агентства розвитку туризму. Туристичні послуги надавали 32 суб'єкти туристичної діяльності та 7 туристичних операторів.

У місті розроблені туристичні маршрути: «Пішохідний маршрут містом» «Цікавинки рідного міста або контактні скульптури Сум», «Містичні Суми», «Оглядова екскурсія містом Суми», «Казкове місто Суми», послугами екскурсій Комунальної установи «Агенція промоції Суми» скористалися 780 осіб, з них для місцевого жителя 600 осіб, 150 внутрішніх туристів з міст України та 30 іноземних туристів. Приватними туристичними агентами за 2021 рік було проведено близько 100 екскурсій: з них 70 екскурсій для 1000 туристів з Києва, Полтави, Харкова, Львова, Черкас та 15 екскурсій для місцевих жителів.

Система готельно-ресторанного бізнесу є невід'ємною складовою туристичної галузі Сумської міської територіальної громади, яка сприяє формуванню позитивного туристичного іміджу міста, сприяє ефективній організації діяльності та повному задоволенню потреб туристів.

До лютого 2022 року у громаді діяло 12 готелів і подібних засобів тимчасового розміщення (надання в оренду будинків, упоряджених або неупоряджених квартир чи апартаментів для постійного проживання зазвичай на місячний або річний термін), 6 засобів розміщування на період відпустки та іншого тимчасового проживання, 4 заклади інших засобів тимчасового розміщення.

У громаді було зареєстровано 140 ресторанів та закладів мобільного харчування, які своєю різноманітністю задовільняють будь-який смак. У Сумській громаді представлені всі кухні світу та створено комфортний сервіс за відносно бюджетний чек.

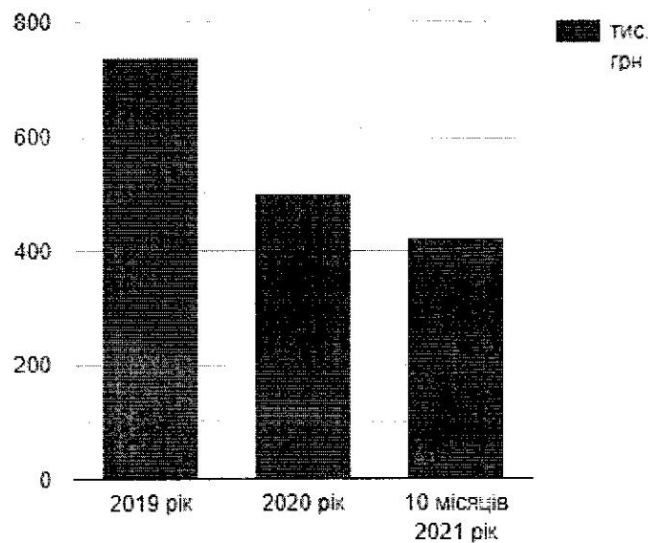
Міською владою була налагоджена тісна співпраця з готельно-ресторанним бізнесом: включення їх представників до робочих груп та

координаційної ради щодо питань маркетингової політики та впровадження бренду, розміщення інформації про заклади на сторінках туристичного порталу «Відвідайте Суми», у соціальних мережах («Відвідайте Суми», «Бренд міста Суми»). У готелях та ресторанах розповсюджуються туристичні карти та путівники, проводились спільні проєкти для містян.

Обсяг доходів підприємств туристичної індустрії та індустрії гостинності суб'єктів господарювання) за підсумками 2020 року (дані Державної податкової інспекції у м. Суми Головного управління Державної фіскальної служби у Сумській області) становили близько 317,2 млн. грн., у тому числі: 129,8 млн. грн. – готелі, 27,8 млн. грн. – ресторани, 3,7 млн. грн. – туристичні агентства.

Обсяг надходжень до бюджету територіальної громади від туристичного збору за підсумками 2020 року склав – 501,2 тис. грн., що на 32 % менше у порівнянні з показником 2019 року. За 10 місяців 2021 року від сплати туристичного збору юридичних осіб до бюджету громади надійшло 423,7 тис. грн., що на 36,1 % більше планового завдання, від сплати туристичного збору фізичних осіб – 59,3 тис. грн., що на 8,9% менше від планового завдання.

Динаміка наповнення бюджету від туристичного збору в 2019-2021 роках, тис. грн.

Кількість туристів, які сплатили туристичний збір (кількість ночівель) у 2019 р. складала 35 456 осіб, у 2020р. – 20 048 особи, а за 10 місяців 2021 р. —

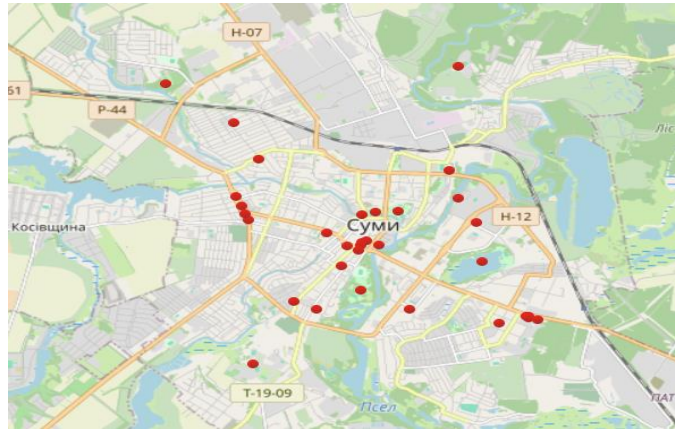
16 100 осіб [23].

Отже, місто Суми має значний туристичний потенціал, який базується на поєднанні історико-культурної спадщини, мальовничих природних ресурсів, комфортної міської інфраструктури та сприятливих умов для розвитку різних видів туризму. Зважаючи на це, Суми можуть стати привабливим центром для туристів, якщо буде реалізовано низку заходів для максимального розкриття цього потенціалу. Для цього необхідно застосування комплексного підходу, який включає збереження й популяризацію історичних пам'яток, розвиток інфраструктури, створення нових туристичних продуктів, залучення інвестицій, організація якісної промоції та співпраця між владою, бізнесом і громадою.

2.2. Характеристика парків-пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення та ботанічних садів («Асмолова», «Басівський», «Будинок-музей А.П. Чехова», «Веретенівський», «Ботанічний сад СумДПУ ім. А. С. Макаренка», «Юннатівський»)

Місто Суми має значний потенціал для розвитку рекреаційного туризму. Паркові зони міста є важливими елементами міського середовища, які можуть стати привабливими туристичними об'єктами.

За даними порталу «Природно-заповідний фонд України» (розділ «Атлас об'єктів природно-заповідного фонду України») на території Сумської міської громади знаходяться: 2 ботанічні сади місцевого значення («Ботанічний сад СумДПУ ім. А. С. Макаренка», «Юннатівський») та 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення («Асмолова», «Басівський», «Будинок-музей А.П. Чехова», «Веретенівський»). Крім того у місті іще є 21 невеликий парк, 14 скверів, 1 дендропарк [21].

Локація парків та скверів міста Суми (за даними сайту Locator.ua
<https://locator.in.ua/sumy/parky/>)

LOCATOR
 пошук організацій і послуг парків

СУМИ пошук, наприклад, аптека ДОДАТИ ОРГАНІЗАЦІЮ ВХОД | РЕГІСТРАЦІЯ

locator.ua > пошук > сквер

"сквер", Суми: результати пошука на locator.ua

- Привокзальний сквер** [адресов](#)
площа Привокзальна,
- Сквер КРЗ** [адресов](#)
вулиця Івана Харитоненка,
- Сквер чорнобильців** [адресов](#)
вулиця Горького,
- Сквер Катерини Зеленко** [адресов](#)
вулиця Катерини Зеленко,
- Сквер олімпійської слави Сумщини** [адресов](#)
вулиця Заливна,
- Сквер ім. І. Харитоненка** [адресов](#)
площа Покровська,
- Закладной камень Казацкого сквера** [адресов](#)
вулиця Роменська,
- Сквер Пам'яті жертв голодомору** [адресов](#)
вулиця Засумська,

Сквери міста Суми. Джерело: <https://locator.in.ua/sumy/parky/>

Парк ім. Асмóлова (інша назва: Дендропарк ім. Асмолова) – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення. Розташований за адресою площа Троїцька, 14, на плакорній ділянці площею 5,4 га правого корінного берега р. Псел.

Наприкінці XIX – на початку XX ст. на вулиці Троїцькій було збудовано особняк селекціонера та купця другої гільдії Івана Асмолова, а на північ від садиби та навколо неї заклали парк. У 1917–1919 рр. парк було зрубано. Його пішохідні доріжки, пейзажні галявини, водойми, альпійські гірки, клумби було занедбано. З вересня 1943 р. парк стає власністю обласного лікувально-санаторного управління і парк починають відроджувати. У другій половині 50-х років XX ст. у південно-західній частині парку збудували двоповерхову

поліклініку, а партер із скульптурою густо обсадили саджанцями туї західної [25].

У 70-х років ХХ ст. парк зазнав реконструкції, яка суттєво поповнила його колекцію деревних рослин. 1972 р. було схвалено генеральний план ландшафтної реконструкції, благоустрою та озеленення парку. Виконала його проектна група А. Залевського із Центрального ботанічного саду АН України. Реконструкцією парку передбачалось збільшити дендрологічну колекцію у 2,5 рази, яка на той момент нараховувала близько 80 видів і форм дерев, кущів та ліан.

У північно-східній частині парку на площі 1 га зберігся з часів І. Асмолова фруктовий сад. У 1976 році до лікарняного комплексу додали п'ятиповерховий корпус. Перед ним розбили новий партер, а біля входу висадили живоплоти з туї західної та ялівцю козацького. Справжньою перлиною міста є цей парк, де на невеликій території зібрана величезна кількість різних рослин. Зручний маршрут дозволяє легко ознайомитися з усім різноманіттям флори.

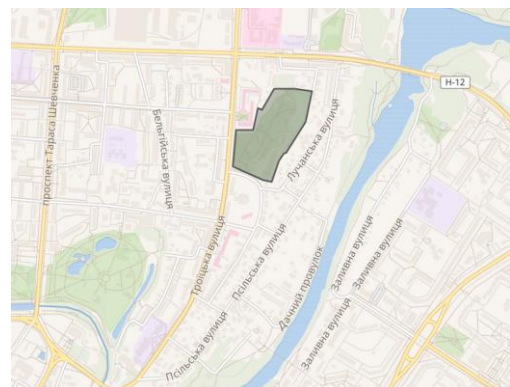

Схема територія парку ім. Асмолова та комплекс диспансеру та його розташування на карті міста

Зелені насадження парку надійно відмежовані високою металевою огорожею. Терен парку має витягнуту прямокутну форму, звужуючись до північної частини. Незважаючи на наявність пропускного пункту на центральному вході, відвідування парку є вільним.

Парк закладали згідно з принципами ландшафтного дизайну, створюючи композиції з різних видів дерев: сосни австрійської та Веймутової, липи американської та європейської, бархату амурського та інших. Композиційним

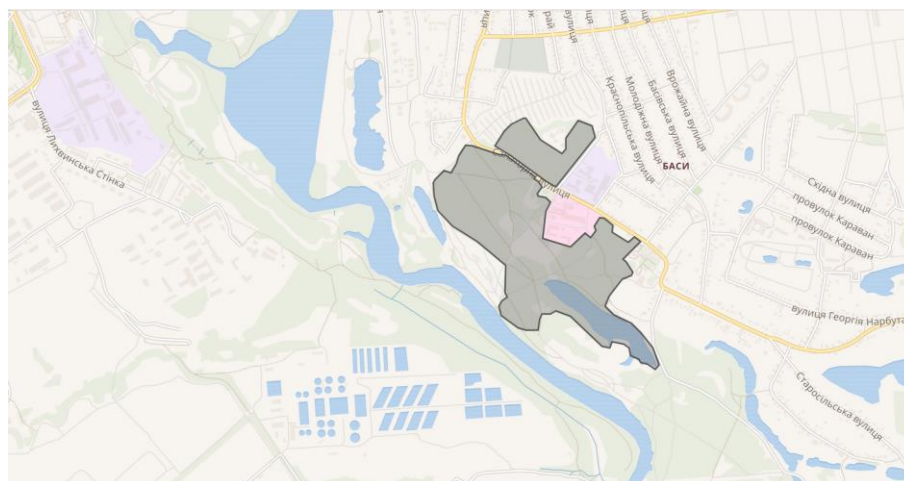
центром парку стала пішохідна алея, що вела від парадного входу в особняк Асмолова. Вона була оточена квітучими клумбами та вела до невеликих штучних озер, обрамлених плакучими вербами. Для відпочинку відвідувачів у парку були створені сонячні галявини та фруктовий сад.

З північно-західної частини парку починається липова алея, яка веде до мальовничої системи невеликих озер, сполучених між собою вузькою протокою. Північну частину парку прикрашає кругле озеро, яке наразі має вигляд природного угвинчення в рельєфі. Ця зона призначена для прогулянок та відпочинку.

За даними технічної документації 1990 року, у парку було представлено 98 видів рослин, серед яких переважали дерева та кущі. Проте з часом колекція парку значно збагатилася за рахунок декоративних рослин, які регулярно оновлюють квітники та альпійські гірки.

Парк має ярусну структуру: хвойні та листяні дерева утворюють верхній ярус, плодовий сад – середній, кущі – нижній. Квіткові композиції доповнюють різноманітність рослин і створюють мальовничі куточки по всьому парку [17].

Басівський парк – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення. Розташований у кінці вулиці Володимирської (в районі колишнього села Баси). Площа – 34,6 га. Його було створено на початку XIX ст. як складову частину садибно-паркового комплексу заміського володіння дружини бригадного генерала поміщиці П. Штеричевої, який був побудований за проектом харківського архітектора О. Паліцина.

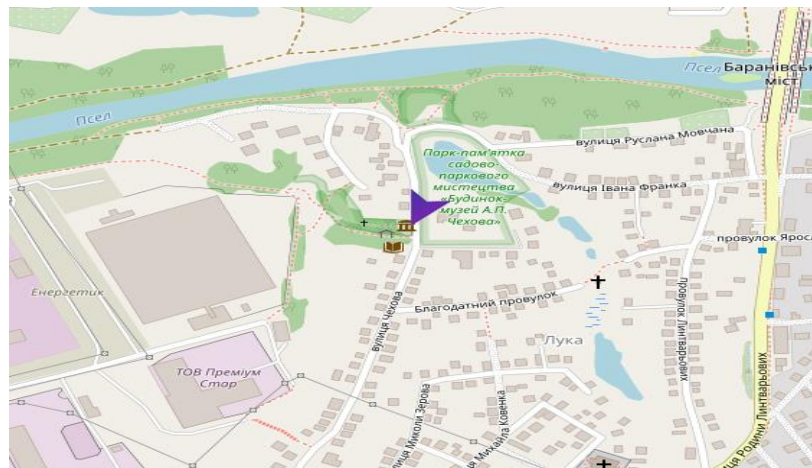
Розташування Басівського парку на карті міста

Центральною спорудою асиметричного ансамблю був палац, зведений у незвичному для свого часу псевдоготичному стилі. Таке планування та архітектурний стиль були рідкісними явищами для середини XIX століття.

Незважаючи на те, що більшість споруд парку не збереглася, збережений палац, який є пам'яткою архітектури, і фрагменти вимощених доріжок та інших споруд дозволяють уявити колишню велич цього місця. Незважаючи на те, що більшість дерев парку не збереглася, деякі велетні все ж пережили випробування часом. Серед них - поодинокі сосна звичайна, клен гостролистий та група з двадцяти столітніх дубів, що ростуть на східному пагорбі.

Рослинність парку вражає своєю різноманітністю. Поряд із традиційними для нашого регіону дубом звичайним, кленом гостролистим та сосною звичайною, тут представлені і екзотичні види дерев, такі як в'яз гладкий, в'яз гірський, береза бородавчаста, верба біла, вільха клейка, горобина звичайна, ясен звичайний, липа серцелиста, яблуня домашня, клен польовий та багато інших. Парк є справжнім ботанічним садом під відкритим небом. Тут зібрані рослини з різних куточків світу: від північноамериканської тополі бальзамічної до грецького гіркокаштана. Загалом у парку налічується 32 види дерев і чагарників [22, с.224; 28 с. 73-74].

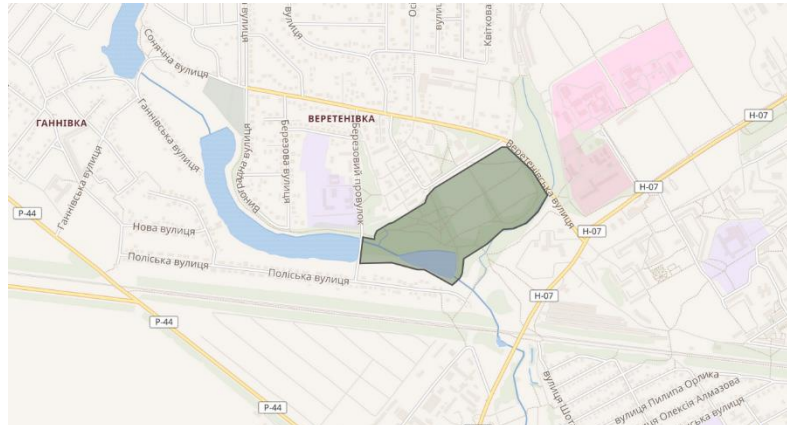
Будинок-музей А.П. Чехова – парк, що є пам'яткою садово-паркового мистецтва місцевого значення, знаходиться на вулиці Чехова, 94, у старій частині Сум. Ця історична територія колись належала родині Лінтварьових і зараз межує

Парк Будинок-музей А. Чехова на карті міста

з відомим Будинком-музеєм А.П. Чехова. Парк розкинувся на 2,3 га на борової терасі річки Псел між вулицями Чехова та Івана Франка [4].

Веретенівський парк – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення. Розташований на північно-західній околиці міста Суми, між вулицями Сумської тероборони, Веретенівською та Березовою. Площа 18,3 га. Парк заснований в 1904 році силами місцевого земського вчителя Ф. Котукова та його учнів.

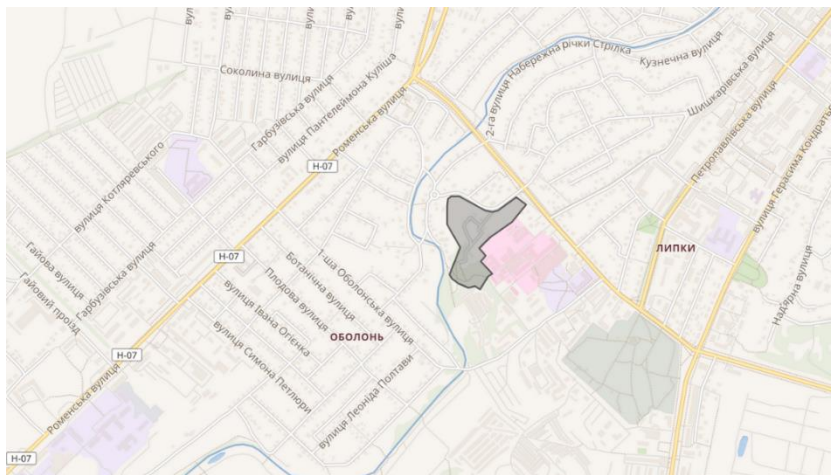
Розташування Парку «Веретенівський» на карті міста

Територія парку складається з двох частин: основної паркової та заплавної. Близько 60% площі займає паркова зона, розташована на терасі над річкою. Тут створені мальовничі ландшафтні композиції. Решта території – це природні угруповання заплави річки Попадька та її притоки. Серед різноманіття рослинності можна зустріти столітні дерева. Флора парку представлена різноманітними видами хвойних і листяних дерев. Тут можна зустріти сосну звичайну та австрійську, ялину європейську та колючу, псевдотсугу Мензіса, модурин європейську, ясен звичайний, дуб звичайний, в'яз гладкий, березу повислу, липу серцелисту і широколисту, а також клен гостролистий. Деякі дерева висаджені поодинокі, інші – невеликими групами по 3-5 особин. На території парку, у його заплавної частині, розташоване озерце площею близько 1 гектара. У центральній частині парку збереглася історична яблунева садиба. Композиційним центром парку є багаторядна березова алея, яка проходить через всю його територію. Парк багатий на природні ресурси.

Тут є джерело з чистою водою, що утворюється завдяки водоносним піщаним шарам. У заплаві гніздяться крижні та лиски, а в лісі мешкають зайці та вивірки [5].

Ботанічний сад Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка (Ботанічний сад Сумського педагогічного університету) – ботанічний сад місцевого значення. Об'єкт природно-заповідного фонду Сумської області. Розташований у місті Суми на вулиці Івана Павла II. Площа 4,8 га. Створений 1920 р. і входить до складу дендрологічного парку загальнодержавного значення «Сумський».

Ботанічний сад займає підвищену, добре дреновану ділянку з вилуженими чорноземами, розташовану на плакорі та схилах долини річки Стрілка.

Розташування Ботанічного саду Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка на карті міста

Різноманітність ґрунтів та рельєфу сприяло створенню умов для зростання понад тисячі видів рослин. Флора саду надзвичайно різноманітна. Хоча третина рослин є представниками місцевої флори, понад 55 видів відносяться до рідкісних або зникаючих. Серед них є унікальні ендеміки та релікти. Прогулянка парком дозволить ознайомитися з типовими рослинами Полісся та Лісостепу [3].

«Ботанічний сад місцевого значення «Юннатівський» є об'єкт природно-заповідного фонду Сумської області, розташований на вулиці Харківська, 13. Площа саду – 1,3 га. Головною метою заснування саду було збереження як

місцевих, так і екзотичних видів рослин, у тому числі занесених до Червоної книги України. Тут представлена широка колекція рослин: від квіткових і лікарських до декоративних і кімнатних. Крім ботанічної колекції, на території саду працюють музей хліба, етнографічний музей, ферма та комплекс акваріумного рибництва тощо [7].

Розташування «Ботанічний сад місцевого значення «Юннатівський» на карті міста

2.3. Характеристика інших міських парків та скверів (Парк «Казка», Парк культури та відпочинку імені І. М. Кожедуба, Парк-сквер «Дружба», Парк біля озера Чеха, Скверик СумДУ, Сквер Покровський, Сквер імені Т.Г. Шевченка та інші)

Парк «Казка», що створений у 1985 році на честь 40-річчя перемоги СРСР в німецько-радянській війні. Його площа становить близько 12 га. Зовсім скоро «Казка» стала одним з найкращих парків подібного типу в країні, була гордістю і окрасою міста Суми. До середини 1990-х років парк прикрашали дерев'яні споруди (фортеця, альтанка, ворота, адмінбудівля), у 1990-х роках споруди через занедбаність майже зруйнувалися, а потім згоріли.

У 2007 р. парк хотіли закрити, але міською владою було прийнято рішення про відновлення і реконструкцію парку, а вже у квітні 2021 року з'явився новий проєкт по його реконструкції.

знаходиться в північній частині парку на перехресті вулиць Харківської, Героїв Сумщини та Покровської площі.

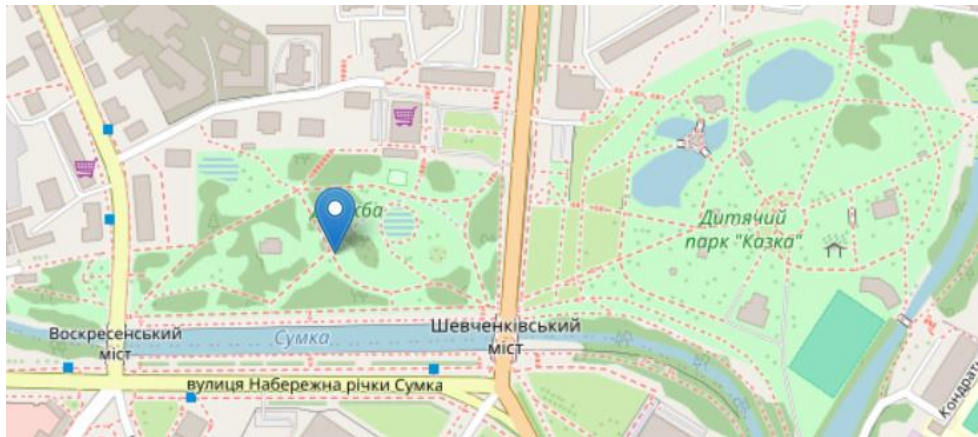
Схема парку культури та відпочинку імені І. М. Кожедуба

Парк має більш ніж столітню історію і був створений у 1903 р. на землях, подарованих місту підприємцями Лещинськими. Проєкт саду розробив і вів за будову латвійський садівник Адольф Аболтін, запрошений у Суми відомим сумським цукрозаводчиком і меценатом І. Харитоненком. Крім традиційних насаджень (понад 30 видів дерев і кущів) і прогулянкових алей у парку були передбачені майданчики для спортивних ігор, літня естрада, літній кінотеатр, розташовані численні атракціони, зокрема колесо огляду; різноманітні дерев'яні скульптури. У південно-східній частині парку на березі Псла на природному півострівці розташований міський пляж. Ця частина парку поєднана з проспектом Свободи та легкоатлетичним манежем пішохідним мостом.

Парк культури та відпочинку імені І. М. Кожедуба був і лишається постійним місцем проведення свят, таких як Масляна, День міста, День Незалежності тощо [18].

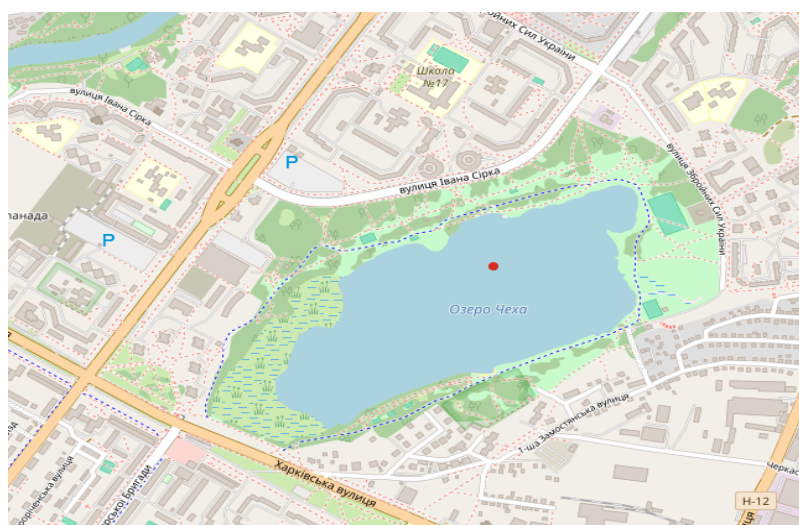
Парк-сквер «Дружба» був створений в 1972 р. і є прекрасним місцем не тільки для відпочинку, але й для романтичних зустрічей. Старовинні вуличні фонарі з приглушеним, теплим світлом в оточенні високих дерев і квітів створюють відповідну атмосферу. Раніше на цьому місці були болота, які осушили, а річку Сумку, яка знаходиться поруч було вирішено закріпити в

граніті, тим самим створивши красиву набережну. Сьогодні в парку-сквері можете знайти ігровий майданчик для дітей, старий світільний фонтан збудований за зразком аналогічного фонтану у Вірменії (зараз перебуває у стані реконструкції), а також доріжки з твердим покриттям (прокладені у 2010 р.) для велосипедів, скейтів і роликів [16].

Розташування скверу-парку «Дружба» на карті міста

Парк біля озера Чеха одне з найпопулярніших місць відпочинку містян. Ця територія є середовищем для існування десятків видів риб, земноводних, плазунів, птахів та ссавців, 24 види в цьому переліку – регіонально рідкісні види, 5 – занесені до Червоної книги України, 3 – до Європейського Червоного списку, 81 вид охороняється Бернською конвенцією з охорони європейської фауни, флори та природних місць перебування.

Парк біля озера Чеха на карті міста

У парковій зоні біля озера розташовані два спортивні майданчики (встановлено тренажери, місце для занять воркаутом, гімнастичних споруд. Навколо озера облаштована бігова та велосипедна доріжка, встановлено ліхтарі, можете взяти в оренду одну з альтанок. На березі озера облаштовано пляж [15].

Родзинкою парку є дуби – ботанічна пам'ятка природи місцевого значення в Україні. Об'єкт природно-заповідного фонду Сумської області, котрий складається з 8 дерев дуба, липи серцелистої, сосни кримської та в'яза шорсткого. Вік дерев потребує дослідження, але за різними методиками оцінки дерева можуть мати від 150 до 500 років [1, 14].

Сквери міста Суми мають зазвичай типову будову. Мають у своїй конструкції алеї, газони, доріжки з твердим покриттям, лавки для відпочинку, засаджені типовою для нашої кліматичної зони рослинністю. Деякі з них організовані біля пам'ятників приурочених різним подіям української історії чи видатним місцевим діячам (Сквер Чорнобильців, Сквер Олімпійської слави Сумщини, Сквер пам'яті Голодомору, Сквер Сумсько-Київської дивізії, Сквер Української народної Республіки, Сквер Героїв Небесної Сотні, тощо). На наш погляд серед них варті уваги кілька з них, що розташовані у центральній частині міст та становлять інтерес для туристів, а саме: Сквер СумДУ, Сквер Покровський, Сквер імені Т.Г. Шевченка.

Скверик СумДУ, який належить Інституту бізнесу СумДУ і є невеликим за площею. Зайти до скверу можна зі сторони провулку Академічний. Час його відвідування обмежений з 9:00 до 17:00. Сквер облаштований клумбами, фонтаном, доріжками з твердим покриттям, лавками, аркою, сценою. У різних частинах скверу розмістились стилізовані куточки – давньогрецький та далекосхідний, а по периметру його обперізує «жива» огорожа із рожевих кущів [26].

Фото Сквер СумДУ

Сквер Покровський знаходиться у центральній частині міста і сусідня їй вулиця отримали свої назви від розташованого колись на майдані Храму Покрови Святої Богородиці, побудованого в 1783–1890 рр..

У 2-й половині 2000-х років були проведені роботи з розкопок фундаменту зруйнованої комуністичним ладом Покровської церкви. Нині можна подивитися на рештки культової споруди, що були сховані у землі. Наразі в сквері червоною плиткою викладені межі фундаменту цієї церкви, недалеко від фонтану в центрі Покровської площі. А пам'яттю про храм стала капличка, зведена поруч.

Напроти Покровської церкви в 1899 р. за проектом скульптора О. Опекушина був споруджений пам'ятник цукрозаводчику-меценату Івану Харитоненку, що був відновлений у 1996 р. скульптором-сумчанином А. Івченком.

Серед одиничних садово-паркових споруд, що збереглися в Сумах з початку ХХ ст., виняткове значення має Сумська Альтанка у сквері на Покровській площі. Майстерне різьблення по дереву надає споруді особливої вишуканості й урочистості. Вважається, що її будівництво профінансував сумський купець-промисловець, поляк М. Лещинський. Альтанка стала символом Сум, місцем, де збережені багатівікові традиції. У теплу пору року тут

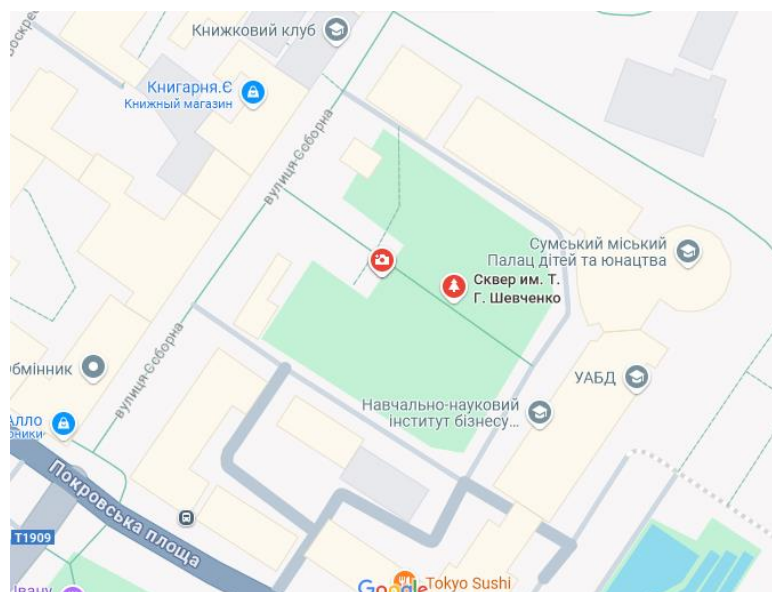
лунають святкові мелодії, а молодята роблять свої перші сімейні фото.

Фото Сквер Покровський

На розі Покровської площі підноситься будівля художнього музею, споруджена в стилі неоренесансу на початку ХХ століття і колись виконувала функції державного банку[29].

Сквер імені Т.Г. Шевченка знаходиться в історичному центрі міста на вулиці Соборній, розміщено пам'ятник Кобзарю. Спочатку на місці скверу, за першим генпланом міста, повинен був розміщуватися адміністративно-діловий центр, проте ця ділянка так і залишилася незабудованою. Сквер Шевченка виник в другій половині ХІХ ст., його автор невідомий. Наприкінці ХІХ ст. по периметру скверу сформувалася досить значна забудова: казначейський банк, жіноча гімназія, готель.

Сквер імені Т.Г. Шевченка на карті міста

На теперішній час сквер обмежений такими будівлями – по колу розташовані один з корпусів СумДУ, (колишня 1-ша жіноча гімназія), Палац

дітей та юнацтва (старий корпус – колишній банк; новий корпус — колишній Дім політичної освіти). В центрі міні-парку стоїть пам'ятник Тарасові Шевченку. Трохи навіддаль Палацу установлений пам'ятник на честь студентських протестів 2004 року. Територія парку має пішохідні доріжки, лавки, клумби. Поруч є багато закладів харчування [27].

Отже, на території Сумської міської громади знаходяться: 2 ботанічні сади місцевого значення 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення, 21 невеликий парк, 14 скверів та 1 дендропарк.

Парки та сквери Сум є невід'ємною частиною міського ландшафту, які не лише формують екологічний баланс міста, але й виконують важливу соціокультурну та рекреаційну функції. Вони є одними з головних компонентів комфортного міського середовища, слугують осередками відпочинку, спілкування, спорту та культурних заходів, приваблюють туристів, що робить їх важливими для мешканців і гостей міста.

РОЗДІЛ 3.

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ ПАРКОВИХ ЗОН МІСТА СУМИ

Сумська міська територіальна громада є громадою з величезним туристичним потенціалом, але поки що не користується очікуваним попитом серед внутрішнього і зовнішнього туриста. На сьогодні, за наявності достатньої кількості туристично привабливих об'єктів, як історичного, так і природного характеру, місто Суми все ще не зайняло гідного місця на туристичній мапі України, Європи та світу. Конкурентоспроможність туристичного продукту громади залишається низькою, що зумовлює недостатню кількість туристів, малий розмір надходжень від галузі до бюджету Сумської міської територіальної громади та інвестицій у галузь. Причиною цього є не сформованість туристичного продукту та його недостатня промоція, низький рівень розвитку туристичної екосистеми та відсутність системного підходу до промоції сучасного іміджу міста.

Основними перешкодами на шляху до перетворення туристичної сфери громади в сучасну, прибуткову галузі економіки є:

- недостатній рівень розвитку інформаційно-туристичної інфраструктури (недостатній рівень інформаційної підтримки та промоції туристичної галузі Сумської міської територіальної громади);
- не системність інформаційно-промоційних кампаній;
- нестача нових туристичних інноваційних продуктів, маршрутів і об'єктівпоказу;
- недостатній рівень поінформованості місцевої громади щодо культурно-історичної спадщини, природної унікальності та туристичного потенціалу;
- недосконале логістичне сполучення з іншими містами.

Враховуючи вище зазначене Програма Сумської міської громади «Маркетинг промоція та туризм» на 2022 – 2024 роки пропонує аналіз витрат і

вигод від її реалізації за трьома сферами:

Вигоди	Витати
Сфера інтересів органів місцевого самоврядування	
Збільшення доходної частини бюджету за рахунок податків	Витрати на впровадження заходів з маркетингу та промоції Сумської міської територіальної громади
Підвищення конкурентоспроможності Громади	Витрати на інформаційну підтримку та промоцію туристичної галузі Сумської міської територіальної громади
Посилення і підвищення почуття гордості населення про свою громаду	Витрати на розробку матеріалів про історію та унікальність громади
Знання про культурну спадщину на місцевому та загальноукраїнському рівнях	Витрати на популяризацію культурної спадщини
Поява нових інвесторів та збільшення інвестицій	Витрати на впровадження заходів з маркетингу та промоції Сумської міської територіальної громади
Сфера інтересів мешканців громади	
Підвищення відчуття комфортності та зручності під час власного відпочинку та дозвілля в місті	Витрати на впровадження заходів з маркетингу та промоції Сумської міської територіальної громади
Збільшення кількості робочих місць	Витрати на впровадження заходів з маркетингу та промоції Сумської міської територіальної громади
Сфера інтересів підприємців	
Підвищення споживання товарів та послуг у виробничій сфері та сфері обслуговування, пов'язаних з туризмом	Витрати на впровадження заходів з маркетингу та промоції Сумської міської територіальної громади

Крім того у Програмі визначено основні завдання та заходи, коли конкретний інструмент маркетингу міста, в якому товаром є саме місто зі складним комплексом послуг, а споживачем різномірні групи (населення регіону, туристи, інвестори, підприємці, державні органи влади, некомерційні організації).

Програма визначає основні завдання, реалізація яких дозволить створити позитивний імідж міста, сприятиме зростанню кількості туристів та збільшенню надходжень (прямих та опосередкованих) до бюджету громади.

У рамках Програма “Маркетинг, промоція та туризм Сумської міської територіальної громади” на 2022-2024 роки пропонується зосередитися на просуванні бренду Сумської міської територіальної громади серед двох основних аудиторій: внутрішнього та зовнішнього споживача.

Першою важливою аудиторією є місцеві жителі. Завдання, яке стоїть перед міською владою – це промоція Сумської міської територіальної громади серед її мешканців, підвищення лояльності, позбавлення почуття провінційності. За результатами сьомого щорічного опитування мешканців обласних центрів України, проведеного у 2021 році, було виявлено, що 57% мешканців вважають своє місто посереднім, а лише 25% мешканців – унікальним. За цим показником Суми займають останнє місце серед 24 міст України, що брали участь в опитуванні.

Саме за допомогою брендингу території та маркетингових інструментів можливо досягти лояльності місцевих жителів, розказати їм про унікальність свого міста, конкурентні переваги та можливості перед іншими містами України, відкрити місто з нової точки зору.

Туризм – це глобальна індустрія, яка щороку приносить світовій економіці 8,8 млрд доларів США. Не дивно, що туристи є другою за важливістю аудиторією для багатьох країн. Кожен десятий житель планети безпосередньо пов'язаний з цією галуззю.

Завдання України та українських міст після завершення кризи, викликаної епідемією COVID- 19 та завершення збройної агресії російської федерації – використати можливості промоції та маркетингу території, вжити необхідних заходів для приведення відповідної інфраструктури та сервісу до рівня вимог туристів.

За умови постійного системного покращення загального іміджу міста, впровадження муніципального маркетингу, розвитку інформаційно-туристичної

інфраструктури, промоції туристичної привабливості, розвитку всіх видів туризму, розробки та просування конкурентоспроможних туристичних продуктів на ринку туристичних послуг, організації туристично привабливих подій, розширення міжгалузевої, міжрегіональної та міжнародної співпраці Сумська міська територіальна громада має можливість зміцнити та ефективно реалізувати наявний туристичний потенціал.

Основні завдання Програми спрямовані на реалізацію мети програми:

- Поліпшення інформаційно доступності туристичної інфраструктури (в удосконалення елементів туристичної навігації) з метою забезпечення зручності пересування туристів містом та кращої обізнаності щодо визначних туристичних об'єктів міста.

- Брендуння міського простору з метою підвищення рівня знання мешканців про бренд міста та впізнаваності серед зовнішніх та внутрішніх туристів.

- Підвищення рівня лояльності до бренду міста з метою збільшення кількості потенційних зовнішніх та внутрішніх туристів.

- Розширення співпраці та комунікацій між суб'єктами господарської діяльності в сфері туризму, готельно-ресторанного бізнесу та міською владою з метою поєднання зусиль у залученні туристів до міста, покращення якості туристичної інфраструктури міста та його промоції.

- Впровадження нових та підтримка існуючих туристичних продуктів, маршрутів та об'єктів показу з метою сприяння підвищенню лояльності до міста серед мешканців громади та туристів.

- Організація та проведення промоційно-туристичних та культурно-промоційних заходів у місті з метою залучення більшої кількості внутрішніх та зовнішніх туристів та підвищення їх лояльності.

- Розробка методик та регламентів управління місцевими заходами у відповідності до міжнародних стандартів ISO з метою підвищення якості організації та проведення заходів, зміцнення спроможності для збільшення масштабності проектів.

- Проведення досліджень туристичної галузі з метою моніторингу поточного стану галузі та виявлення можливостей коригування програми.
- Сприяння покращенню роботи персоналу закладів сфери гостинності за рівнем оцінки лояльності клієнтів NPS до 8.0 (вимірювання показника ступеня прихильності клієнтів, їх готовності рекомендувати заклад на основі свого клієнтського досвіду).

Парки та сквери міста, говориться у Програмі, – це не лише зелені оази, але й важливі рекреаційно-туристичні дестинації. Однак, розвиток таких зон часто стикається з низкою проблем, які перешкоджають їхньому повноцінному функціонуванню та залученню більшої кількості відвідувачів. Парки міста Суми мають великий потенціал для розвитку туризму. Їхнє перетворення на сучасні рекреаційні зони може стати одним із ключових факторів для залучення туристів та підвищення туристичної привабливості міста.

З метою здійснення різностороннього дослідження проблем і перспектив розвитку функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми необхідно провести їх SWOT-аналіз (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Даний метод є ефективним інструментом для оцінки ситуації та прийняття стратегічних рішень. Використовуючи цей метод можна визначити як внутрішні, так і зовнішні фактори, що впливають на предмет дослідження. Під час аналізу до уваги бралися наступні критерії: аналіз інфраструктури та доступності, оцінка соціально-економічного впливу туризму, оцінка екологічної стійкості та сталого розвитку, аналіз маркетингових дій, оцінка культурної та історичної цінності. Отже, нижче буде проведено SWOT-аналіз досліджуваних об'єктів паркових зон, а на основі цього буде сформульовано відповідні пропозиції.

SWOT-аналіз функціональності для туристів Парку «Казка»

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
<p>Тематика парку: парку притаманна унікальна концепція, яка робить його привабливим для сімей із дітьми.</p> <p>Розташування: зручне місце у межах міста, що забезпечує легкий доступ для відвідувачів та туристів.</p> <p>Зелена зона: забезпечує сприятливі умови для прогулянок та відпочинку на природі.</p> <p>Різноманіття активностей: наявність дитячих атракціонів, майданчиків і зон для сімейного відпочинку.</p>	<p>Зношеність інфраструктури: атракціони, частково доріжки та лавочки потребують ремонту чи заміни.</p> <p>Обмежений набір послуг: недостатня кількість кафе, сувенірних точок, зон для активного відпочинку для підлітків та дорослих.</p> <p>Слабка туристична привабливість: парк не використовується активно як туристична дестинація через брак маркетингової стратегії.</p> <p>Недостатнє освітлення та безпека: парку не вистачає сучасних систем освітлення та відеоспостереження.</p> <p>Відсутність інтерактивності: недостатньо цифрових технологій для залучення туристів (додатки, інтерактивні карти, аудіогіди).</p>
<i>Можливості (Opportunities):</i>	<i>Загрози (Threats):</i>
<p>Розвиток тематичних зон: створення інтерактивних майданчиків і казкових локацій для фото, що посилить унікальність концепції.</p> <p>Організація культурно-розважальних заходів: фестивалі, свята та конкурси зможуть залучити туристів.</p> <p>Цифровізація: розробка мобільного додатку з віртуальними екскурсіями та інформацією про парк.</p> <p>Залучення інвестицій: співпраця з приватними компаніями для оновлення інфраструктури та створення нових атракціонів.</p>	<p>Конкуренція з іншими зонами відпочинку: популярність сучасних розважальних центрів може знизити відвідуваність парку.</p> <p>Економічні виклики: обмежене фінансування може ускладнити реалізацію нових проєктів.</p> <p>Погіршення екологічного стану: неналежний догляд за зеленою зоною може зменшити привабливість парку.</p>

Екологічні програми: розвиток екологічних маршрутів та навчальних активностей.	
--	--

Рекомендації щодо покращення функціональності парку:

1. Модернізація інфраструктури: відремонтувати наявні атракціони, доріжки та освітлення.
2. Розробка тематичних маршрутів: наприклад, казкові стежки або інтерактивні казкові персонажі.
3. Підвищення маркетингової активності: залучення соціальних медіа та місцевих ЗМІ для популяризації парку як туристичної дестинації.
4. Організація подій: створення регулярного календаря заходів, таких як "Казкові вечори" чи сімейні фестивалі.
5. Розвиток партнерств: співпраця з місцевими бізнесами для створення зон харчування, сувенірних крамниць та нових розваг.

SWOT-аналіз функціональності для туристів Паку культури та відпочинку імені І.М. Кожедуба

Сильні сторони (Strengths):	Слабкі сторони (Weaknesses):
<p>Історична значущість: парк носить ім'я легендарного льотчика Івана Кожедуба, що додає йому культурної ваги.</p> <p>Велика територія: парк є одним із найбільших у місті, що дозволяє організувати зони для різноманітного відпочинку.</p> <p>Різноманітність функцій: наявність спортивних майданчиків, дитячих зон, алеї для прогулянок, майданчиків для масових заходів.</p> <p>Зручне розташування: парк знаходиться у центральній частині міста, що забезпечує легкий доступ туристам.</p>	<p>Стан інфраструктури: частина доріжок, лавок, дитячих майданчиків та спортивних зон потребують оновлення.</p> <p>Недостатня туристична адаптація: відсутність інформаційних стендів, аудіогідів та туристичних маршрутів.</p> <p>Слабка маркетингова стратегія: парк недостатньо представлений у туристичних путівниках та онлайн-ресурсах.</p> <p>Обмежені зони для активного туризму: відсутність сучасних велодоріжок, інтерактивних атракціонів або зон для пригодницького туризму.</p>

<p>Зелені насадження: велика кількість дерев і ландшафтних елементів створюють комфортне середовище для рекреації.</p> <p>Масові заходи: парк є традиційним місцем проведення міських свят, концертів та фестивалів.</p>	<p>Недостатня інклюзивність: обмежений доступ для людей із особливими потребами.</p>
<p>Можливості (Opportunities):</p> <p>Розвиток туристичних програм: включення парку до маршрутів для гостей міста, створення екскурсій з історичним акцентом на постать Івана Кожедуба.</p> <p>Модернізація інфраструктури: реконструкція зон відпочинку, створення кафе, сувенірних крамниць, зон Wi-Fi.</p> <p>Організація культурних заходів: розвиток фестивалів, історичних реконструкцій, концертів на відкритому повітрі.</p> <p>Інтеграція цифрових технологій: створення мобільного додатку з картою парку, історичними даними, інтерактивними маршрутами.</p> <p>Екологічні ініціативи: організація еко-маршрутів, лекцій та акцій з озеленення.</p> <p>Залучення приватних інвестицій: розвиток парку як туристичного бренду через співпрацю з місцевими бізнесами.</p>	<p>Загрози (Threats):</p> <p>Економічні обмеження: недостатнє фінансування може уповільнити модернізацію парку.</p> <p>Вандалізм: можливе псування нових елементів інфраструктури без належного контролю та охорони.</p> <p>Екологічні виклики: недостатній догляд за зеленими насадженнями може погіршити екологічний стан території.</p> <p>Конкуренція: сучасні розважальні центри та більш інноваційні міські зони можуть зменшити популярність парку.</p> <p>Зростання урбанізації: ризик забудови території, що може зменшити рекреаційну площу.</p>

Рекомендації щодо покращення функціональності парку:

1. Провести реконструкцію інфраструктури: модернізувати доріжки, встановити лавки, освітлення, дитячі майданчики та спортивні зони.
2. Зробити парк інклюзивним: забезпечити доступність для людей із обмеженими можливостями.
3. Впровадити туристичні та освітні ініціативи: екскурсії, лекції провідних діячів міста, історичні, аграрні виставки.

4. Розвинути зони активного відпочинку: створити велодоріжки, зони для кемпінгу, тренувальні майданчики.

5. Розширити культурний компонент: організовувати регулярні події, такі як «Дні крафтової їжі», фестивалі, концерти.

6. Впровадити маркетингову стратегію: популяризація парку через соціальні мережі, партнерства з туристичними компаніями, рекламні кампанії.

SWOT-аналіз функціональності для туристів Парку «Веретенівський»

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
<p>Природна краса та різноманіття: парк розташований у мальовничій місцевості, з багатою флорою та фауною, що створює комфортне середовище для відпочинку.</p> <p>Площа парку: значна територія дозволяє організовувати різноманітні зони відпочинку, спортивні та екологічні маршрути.</p> <p>Розташування у межі міста: зручний доступ для місцевих мешканців і туристів.</p> <p>Екологічний потенціал: парк має чисте повітря та може бути базою для еко-туризму, прогулянок і спортивних активностей, відвідання джерел.</p> <p>Соціальна значущість: популярне місце для відпочинку та організації заходів.</p>	<p>Недостатня інфраструктура: обмежена кількість зон для активного відпочинку, відсутність сучасних атракцій.</p> <p>Брак маркетингової стратегії: недостатня популяризація парку як туристичної дестинації.</p> <p>Недостатній догляд за екосистемою: можливе забруднення території або неефективне управління природними ресурсами.</p> <p>Обмеженість сервісів: відсутність місць для харчування, сувенірних крамниць, мала зона Wi-Fi.</p> <p>Недостатня безпека: брак систем відеоспостереження або контролю за дотриманням правил користування територією.</p>
<i>Можливості (Opportunities):</i>	<i>Загрози (Threats):</i>
<p>Розвиток еко-туризму: організація пішохідних маршрутів, велодоріжок, зон для кемпінгу та навчальних екологічних програм.</p> <p>Залучення інвестицій: партнерство з приватними компаніями, участь у грантових програмах для модернізації</p>	<p>Обмежене фінансування: недостатні ресурси для модернізації можуть гальмувати розвиток.</p> <p>Екологічні проблеми: погіршення стану зеленої зони через зміни клімату або неналежний догляд.</p>

<p>інфраструктури та створення нових атракціонів.</p> <p>Організація заходів: проведення фестивалів, спортивних змагань, виставок, культурних і природничих подій.</p> <p>Інтеграція цифрових технологій: створення мобільного додатку з інтерактивною картою парку, історією та інформацією про заходи.</p> <p>Підвищення туристичної привабливості: включення парку до туристичних маршрутів регіону та популяризація через медіа.</p>	<p>Конкуренція: наявність інших більш сучасних та інтерактивних зон відпочинку у місті.</p> <p>Вандалізм та недотримання правил: пошкодження майна та недбале ставлення відвідувачів.</p> <p>Низький інтерес до внутрішнього туризму: обмежена кількість відвідувачів через відсутність масштабної промоції.</p>
--	--

Рекомендації щодо покращення функціональності парку:

1. Модернізувати інфраструктуру: створити сучасні доріжки, зони для пікніків, інтерактивні атракціони та місця для активного відпочинку.
2. Розвинути екологічний напрямок: впровадити освітні екскурсії, організувати прогулянки на тему збереження природи.
3. Залучити інвестиції: співпрацювати з бізнесом, участь у грантових програмах для створення зон обслуговування туристів (кафе, сувенірні крамниці).
4. Популяризувати парк: організовувати рекламні кампанії, співпрацювати з туристичними агентствами, використовувати соціальні мережі для залучення туристів.
5. Підвищити рівень безпеки: встановити системи відеоспостереження та організувати контроль за територією.

SWOT-аналіз функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій Парку ім. Асмолова

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
Культурна та історична цінність: парк є важливим об'єктом міста з історичним значенням, названим на честь мецената	Зношеність інфраструктури: парк потребує оновлення доріжок, лавок, освітлення та інших базових елементів.

<p>Асмолова, що підкреслює його унікальність.</p> <p>Розташування: зручне місце у центральній історичній частині міста забезпечує доступність для мешканців і туристів.</p> <p>Зелена зона: парк має значний потенціал для прогулянок, відпочинку на свіжому повітрі та створення гармонійного міського середовища.</p> <p>Соціальна значущість: парк є місцем проведення культурних подій і зустрічей місцевих мешканців.</p> <p>Архітектурні елементи: наявність цікавих об'єктів і потенціал для розвитку фотозон.</p>	<p>Обмежена функціональність: недостатньо зон для активного відпочинку, дитячих майданчиків або зон для занять спортом.</p> <p>Недостатня туристична адаптація: відсутність інформаційних стендів, туристичних маршрутів, аудіогідів чи додаткових розваг.</p> <p>Слабка маркетингова стратегія: недостатня популярність серед туристів та обмежене використання соціальних медіа для промоції.</p> <p>Відсутність сучасних інновацій: інтерактивні рішення та цифрові послуги для залучення туристів не розроблені.</p>
<i>Можливості (Opportunities):</i>	<i>Загрози (Threats):</i>
<p>Розвиток туристичних маршрутів: включення парку до комплексних туристичних екскурсій містом Суми.</p> <p>Модернізація інфраструктури: залучення інвестицій для відновлення зон відпочинку, створення сучасних дитячих майданчиків, зон Wi-Fi, кафе та інших послуг.</p> <p>Організація заходів: проведення фестивалів, освітніх подій, які б привертали увагу як місцевих, так і туристів.</p> <p>Екологічні ініціативи: розвиток програм озеленення, створення екологічних маршрутів і впровадження програм зі збереження природи.</p> <p>Інтеграція цифрових технологій: мобільні додатки, інтерактивні карти та</p>	<p>Економічні обмеження: недостатнє фінансування може перешкодити реалізації проектів із розвитку парку.</p> <p>Погіршення екологічного стану: неналежний догляд за зеленою зоною може зменшити привабливість парку.</p> <p>Конкуренція: більш сучасні парки та зони відпочинку в інших частинах міста можуть зменшити популярність парку Асмолова.</p> <p>Низький інтерес серед туристів: недостатня розкрутка парку може призвести до його недооцінки як туристичного об'єкта.</p> <p>Вандалізм: ризик пошкодження інфраструктури без належного контролю та охорони.</p>

аудіогіди для покращення взаємодії туристів із простором.	
---	--

Рекомендації щодо покращення функціональності парку:

1. Інфраструктурні зміни: реконструювати базові елементи парку (освітлення, лавки, доріжки), створити нові функціональні зони.
2. Розширення культурного компоненту: організовувати регулярні події, які б залучали туристів і сприяли популяризації історичної спадщини Асмолова.
3. Промоція через медіа: використовувати соціальні мережі, вебсайти та партнерства з туристичними агенціями для залучення туристів.
4. Підвищення рівня безпеки: встановлення камер спостереження, контроль за порядком у парку.
5. Інновації та інтерактивність: створення мобільного додатку з інформацією про історію парку, маршрути та місця для відпочинку.

SWOT-аналіз функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій Парку «Басівський»

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
<p>Природний ландшафт: парк має мальовничу територію з різноманітними зеленими насадженнями, що сприяє привабливості для відпочинку.</p> <p>Локація: розташування в місті забезпечує легкий доступ для мешканців і туристів.</p> <p>Різноманітність рекреаційних можливостей: парк може використовуватися для прогулянок, пікніків, занять спортом та сімейного відпочинку.</p> <p>Соціальна значущість: популярне місце серед місцевих жителів для щоденного відпочинку та проведення вихідних.</p>	<p>Недостатня інфраструктура: парк має обмежену кількість обладнаних зон відпочинку, сучасних доріжок та освітлення.</p> <p>Відсутність туристичних сервісів: немає кафе, зон Wi-Fi, інформаційних табличок чи інтерактивних маршрутів.</p> <p>Проблеми з утриманням: періодичне засмічення території, недостатній догляд за зеленою зоною.</p> <p>Мала привабливість для туристів: відсутність унікальних атракцій, що могли б залучити туристів з інших міст або країн.</p> <p>Слабка популяризація: парк мало представлений у туристичних маршрутах і довідниках.</p>

Екологічна цінність: наявність зелених зон покращує якість повітря та екологічний стан мікрорайону.	
Можливості (Opportunities):	Загрози (Threats):
<p>Розвиток еко-туризму: створення екологічних маршрутів, організація освітніх програм з екології.</p> <p>Покращення інфраструктури: встановлення сучасних лавок, зон для пікніків, дитячих та спортивних майданчиків, велодоріжок.</p> <p>Проведення заходів: організація фестивалів, спортивних змагань, квестів на природі та інших активностей.</p> <p>Залучення інвестицій: співпраця з місцевими бізнесами для створення туристичних об'єктів, таких як кафе або сувенірні магазини.</p> <p>Впровадження цифрових технологій: створення інтерактивного мобільного додатку з картою парку, інформацією про флору, фауну та місця для активностей.</p>	<p>Економічні труднощі: недостатнє фінансування може гальмувати розвиток та утримання парку.</p> <p>Погіршення екологічного стану: забруднення території або знищення зелених зон через урбанізацію.</p> <p>Вандалізм: ризик пошкодження об'єктів інфраструктури без належного захисту.</p> <p>Конкуренція: інші міські парки або сучасніші рекреаційні об'єкти можуть перетягнути частину відвідувачів.</p> <p>Слабкий туристичний потік: недостатній інтерес з боку туристів через відсутність масштабної промоції.</p>

Рекомендації щодо покращення функціональності парку:

1. Інфраструктурна модернізація: оновлення доріжок, лавок, зон для активного відпочинку; встановлення сучасного освітлення.
2. Екологічні ініціативи: створення природоохоронних проєктів, організація акцій з озеленення та догляду за парком.
3. Розширення туристичного потенціалу: створення тематичних маршрутів, інтерактивних зон та фотолокацій.
4. Організація подій: впровадження регулярних заходів, які будуть залучати мешканців та гостей міста.
5. Популяризація парку: рекламні кампанії через соціальні мережі, туристичні платформи, співпраця з блогерами та ЗМІ.

WOT-аналіз функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій Парку будинку-музею А.П. Чехова

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
<p>Історико-культурна цінність: будинок-музей Чехова є пам'яткою культурної спадщини, пов'язаною з життям і творчістю відомого письменника.</p> <p>Унікальність об'єкта: це єдине місце в місті, яке комплексно відображає зв'язок Чехова з регіоном, що підкреслює його особливу значущість.</p> <p>Туристичний потенціал: парк і музей приваблюють шанувальників літератури, історії та мистецтва.</p> <p>Затишна зелена зона: територія парку створює приємну атмосферу для прогулянок і відпочинку.</p> <p>Доступність: розташування в межах міста забезпечує зручний доступ для місцевих мешканців і туристів.</p>	<p>Обмежена інфраструктура: недостатньо зон для активного відпочинку, сучасного освітлення, лавок та інших комфортних елементів.</p> <p>Низький рівень технологічності: відсутність цифрових рішень, таких як мобільний додаток або аудіогіди.</p> <p>Обмежена площа: невелика територія може обмежувати можливості для розширення функціоналу парку.</p> <p>Слабкий маркетинг: недостатня популяризація музею в медіа і туристичних маршрутах.</p> <p>Сезонність відвідування: інтерес до парку та музею може бути обмеженим через погодні умови.</p>
<i>Можливості (Opportunities):</i>	<i>Загрози (Threats):</i>
<p>Розвиток культурного туризму: включення музею до міжнародних та національних туристичних маршрутів.</p> <p>Організація заходів: проведення літературних вечорів, вистав, екскурсій та фестивалів, присвячених творчості Чехова.</p> <p>Інтеграція технологій: створення мобільного додатку з історією музею, інтерактивних карт та віртуальних екскурсій.</p> <p>Розвиток освітніх програм: співпраця закладами освіти для організації культурних і навчальних заходів.</p>	<p>Економічні обмеження: брак фінансування може завадити розвитку парку та музею.</p> <p>Погіршення стану об'єкта: відсутність належного догляду може призвести до зниження привабливості.</p> <p>Зниження інтересу до культурного туризму: відсутність сучасних форм взаємодії з туристами може обмежувати кількість відвідувачів.</p> <p>Конкуренція: інші туристичні об'єкти з більш розвинутою інфраструктурою можуть відволікати туристів.</p>

Залучення інвестицій: співпраця з меценатами, фондами та бізнесами для покращення інфраструктури.	Екологічні проблеми: погіршення стану зеленої зони через урбанізацію або недостатнє утримання.
---	--

Рекомендації щодо покращення функціональності парку:

1. Модернізація інфраструктури: облаштування нових зон відпочинку, встановлення інформаційних табличок, аудіогідів і інтерактивних панелей.
2. Проведення тематичних заходів: організація культурних подій, які б підвищували інтерес до музею та парку.
3. Інноваційні рішення: створення віртуального туру музеєм, який би дозволив привернути увагу віддалених відвідувачів.
4. Маркетингова стратегія: активне просування музею через соціальні мережі, туристичні платформи та партнерство з агенціями.
5. Співпраця з місцевими бізнесами: відкриття невеликого кафе чи сувенірного магазину з продукцією, пов'язаною з Чеховим та літературною спадщиною Сумщини.

SWOT-аналіз функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій Ботанічний сад Сумського державного університету ім. А.С. Макаренка

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
<p>Унікальність природного середовища: різноманітність рослинності, ландшафтні особливості, наявність рідкісних видів рослин створюють унікальне природне середовище, яке приваблює відвідувачів.</p> <p>Науковий потенціал: наявність ботанічного саду в складі університету забезпечує наукову основу для розвитку парку, можливість проведення досліджень, розробки освітніх програм та екологічних проєктів.</p> <p>Освітній потенціал: парк може стати ефективною платформою для проведення навчальних екскурсій, лекцій, практичних</p>	<p>Обмеженість інфраструктури: недостатня кількість лавок, урн, туалетів, доріжок, альтанки та інших об'єктів інфраструктури можуть знизити комфорт відвідувачів.</p> <p>Відсутність маркетингу: недостатня інформація про парк, відсутність рекламних кампаній можуть обмежувати потік відвідувачів.</p> <p>Сезонність: відвідуваність парку може значно варіюватися залежно від пори року.</p> <p>Конкуренція з іншими рекреаційними зонами: наявність інших парків, скверів, зон відпочинку в місті створюють конкуренцію.</p>

<p>занять для студентів, школярів та інших груп населення.</p> <p>Розташування в місті: доступність парку для мешканців міста та гостей Суми сприяє його відвідуванню.</p> <p>Історична цінність: парк має довгу історію, а це може стати додатковим аргументом для його відвідування.</p>	<p>Недостатня кількість розважальних заходів: відсутність атракціонів, ігрових майданчиків може знизити привабливість парку для сімей з дітьми.</p>
<i>Можливості (Opportunities):</i>	<i>Загрози (Threats):</i>
<p>Розвиток туристичних маршрутів: створення тематичних маршрутів (наприклад, дендрологічний, екологічний, історичний) може збільшити інтерес до парку.</p> <p>Проведення тематичних заходів: організація свят, фестивалів, конкурсів, майстер-класів може привернути увагу широкої аудиторії.</p> <p>Співпраця з місцевими підприємствами: спільні проекти з кафе, ресторанами, готелями можуть збільшити привабливість парку.</p> <p>Залучення волонтерів: залучення студентів, школярів та інших небайдужих громадян до догляду за парком може сприяти його розвитку.</p> <p>Розширення асортименту послуг: організація екскурсій, продаж сувенірів можуть збільшити доходи парку.</p>	<p>Негативний вплив антропогенного фактора: сміття, вандалізм, незаконна можуть завдати шкоди парку.</p> <p>Зміна кліматичних умов: зміна клімату може негативно вплинути на рослинність парку.</p> <p>Економічні кризи: економічні труднощі можуть призвести до скорочення фінансування парку.</p> <p>Збільшення кількості відвідувачів: велика кількість відвідувачів може призвести до погіршення екологічного стану парку.</p>

Рекомендації щодо покращення функціональності саду:

1. Розширення рекреаційних зон:

- створення дитячих майданчиків, зон для пікніків та спортивних майданчиків;
- розвиток доріжок для велосипедів і бігу.

2. Модернізація інфраструктури:

- встановлення додаткових лавок, альтанок та освітлення;
- покращення інформаційних стендів, встановлення QR-кодів для отримання цифрової інформації про рослини.

3. Підвищення рівня промоції:

- створення сторінок у соціальних мережах і регулярне оновлення інформації;
- організація тематичних днів, акцій і фестивалів.

4. Інтеграція в туристичну мережу міста:

- співпраця з місцевими турагентствами;
- розробка туристичних маршрутів із включенням парку.

5. Освітні та екологічні ініціативи:

- проведення семінарів, тренінгів та освітніх екскурсій для школярів і студентів;
- організація еко-волонтерських програм для догляду за парком.

6. Залучення фінансування:

- пошук грантів від екологічних організацій;
- створення благодійних програм для підтримки парку.

SWOT-аналіз функціональності рекреаційно-туристичних дестинацій ботанічний сад Юннатівський

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
<p>Унікальність об'єкта: ботанічний сад має статус місцевого значення, що підкреслює його важливість для громади та природи.</p> <p>Біорізноманіття: наявність рідкісних рослин і дерев, які є цінними для досліджень і екотуризму.</p> <p>Освітня функція: сад використовується для навчання учнів і студентів, проведення екскурсій.</p>	<p>Обмежені ресурси: недостатнє фінансування та обслуговування території.</p> <p>Інфраструктурні проблеми: брак сучасних зон відпочинку, зручностей для відвідувачів (туалети, лавочки, укриття від дощу).</p> <p>Поганий стан окремих зон: занедбані або непридатні для використання ділянки.</p> <p>Недостатній рівень промоції: відсутність активної інформаційної кампанії та популяризації серед туристів.</p>

<p>Локальне розташування: зручне місце розташування для відвідувачів, близькість до міської інфраструктури.</p> <p>Естетична привабливість: мальовничий ландшафт і природний затишок створюють умови для відпочинку.</p>	<p>Низький рівень інтерактивності: відсутність сучасних цифрових рішень, таких як мобільні додатки чи інтерактивні карти.</p>
<i>Можливості (Opportunities):</i>	<i>Загрози (Threats):</i>
<p>Розвиток екологічного туризму: зростаючий попит на еко-дестинації.</p> <p>Залучення грантів та партнерів: можливість отримання фінансування від екологічних організацій, фондів чи бізнесу.</p> <p>Розширення послуг: організація майстер-класів, екскурсій, освітніх заходів.</p> <p>Інтеграція у туристичну мережу Сум: включення до туристичних маршрутів міста.</p> <p>Використання сучасних технологій: створення віртуальних турів, аудіогідів і QR-кодів для самоосвітніх маршрутів.</p>	<p>Негативний вплив урбанізації: можливий тиск з боку забудови прилеглих територій.</p> <p>Кліматичні зміни: погіршення умов для збереження рідкісних видів флори.</p> <p>Соціально-економічні фактори: недостатня підтримка з боку місцевої влади або громади.</p> <p>Конкуренція: наявність інших рекреаційних зон, які можуть залучати більше туристів.</p> <p>Вандалізм та неналежне використання території: ризик пошкодження природних об'єктів або інфраструктури.</p>

Рекомендації щодо збільшення функціональності ботанічного саду:

1. Модернізація інфраструктури:

- оновити доріжки, встановити лавки, альтанки та освітлення;
- створити зони для релаксації, дитячі майданчики та простори для активного відпочинку;
- встановити інформаційні стенди з QR-кодами, що ведуть до цифрових довідників про рослини.

2. Популяризація та маркетинг:

- розробити та поширювати промоційні матеріали, залучати місцеві ЗМІ;
- активно використовувати соціальні мережі та створити вебсайт для саду;
- організовувати тематичні заходи, наприклад, виставки квітів або екофестивалі.

3. Розвиток освітніх програм:

- проведення екскурсій для школярів та студентів;
- впровадження програм екологічної освіти, наприклад, майстер-класів з висадки рослин;
- залучення науковців до розробки нових проектів і досліджень.

4. Залучення додаткових ресурсів:

- подати заявки на екологічні гранти від національних і міжнародних організацій;
- співпрацювати з місцевим бізнесом для фінансування окремих проектів.
- організувати волонтерські програми для догляду за територією.

5. Інтеграція у міську туристичну інфраструктуру:

- створити туристичні маршрути, які включатимуть сад як ключову точку;
- розробити карти для туристів, що поєднують інші природні та історичні об'єкти міста;
- налагодити партнерство з місцевими турагентствами.

На основі проведеного аналізу з виявлення сильних, слабких їх сторін функціональності як рекреаційно-туристичних зон, аналізу можливостей та загроз їх розвитку було розроблено загальний SWOT-аналіз рекреаційно-туристичних дестинацій паркових зон міста Суми.

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
<p>Різноманітність об'єктів: у місті представлено широкий спектр парків, ботанічних садів, скверів з різними функціями (відпочинок, культурні заходи, екологічна освіта, тощо).</p> <p>Зручне розташування: більшість парків і скверів знаходяться поблизу центральних районів, що забезпечує доступність.</p> <p>Природна привабливість: наявність мальовничих ландшафтів, водойм, унікальних рослин і дерев.</p>	<p>Недостатнє фінансування: обмежений бюджет для утримання, модернізації та розвитку інфраструктури.</p> <p>Зношеність інфраструктури: у багатьох парках та скверах потребують оновлення доріжки, лавочки, освітлення.</p> <p>Недостатня кількість активних зон: брак дитячих майданчиків, спортивних зон, місць для активного відпочинку.</p> <p>Слабкий рівень промоції: відсутність комплексної стратегії популяризації туристичних дестинацій міста.</p>

<p>Культурно-історична цінність: об'єкти, як-от будинок-музей Чехова, додають історичного та культурного значення.</p> <p>Популярність серед відвідувачів: паркові зони активно відвідують як місцеві жителі, так і туристи.</p>	<p>Екологічні проблеми: забруднення водою, сміття, низький рівень екологічного догляду.</p>
<i>Можливості (Opportunities):</i>	<i>Загрози (Threats):</i>
<p>Розвиток еко-туризму: зростаючий інтерес до природних рекреаційних зон серед туристів.</p> <p>Залучення грантового фінансування: можливість отримання коштів для реконструкції та модернізації парків.</p> <p>Співпраця з місцевим бізнесом: залучення бізнесу до фінансування, організації заходів і створення зон відпочинку.</p> <p>Впровадження цифрових технологій: створення мобільних додатків, віртуальних турів, інтерактивних карт.</p> <p>Організація заходів: проведення фестивалів, виставок, культурних і спортивних подій для залучення туристів.</p>	<p>Урбанізація: зменшення площі зелених зон через забудову.</p> <p>Кліматичні зміни: вплив на біорізноманіття, висихання водою.</p> <p>Соціально-економічні фактори: низький рівень доходів населення, обмеження бюджету міста.</p> <p>Конкуренція з іншими містами: туристичні зони інших регіонів можуть бути більш привабливими.</p> <p>Вандалізм та недостатня охорона: пошкодження об'єктів і зниження естетичної привабливості.</p>

Враховання зазначеного вище аналізу комплексу факторів, що характеризуються паркові зони міста Суми, може призвести до:

1. Зростання туристичної привабливості міста.
2. Покращення екологічного стану рекреаційних зон.
3. Залучення місцевих мешканців до активного відпочинку.
4. Збільшення кількості заходів і туристичних потоків.
5. Формування позитивного іміджу міста як комфортного місця для відпочинку й туризму.

У той же час для перетворення паркових зон міста Суми на привабливі туристичні дестинації необхідно реалізувати комплексну концепцію, яка враховує екологічні, культурні, інфраструктурні та маркетингові аспекти. Зокрема, вона має враховувати наступні структурні елементи:

1. Створення унікальних тематичних зон.

1.1. Тематичні парки: кожен парк може отримати свою концепцію (наприклад, «Історичний парк», «Еко-парк», «Парк пригод», «Дитячий парк»). Це додасть туристичної унікальності.

1.2. Інтерактивні маршрути: розробка квестів, які залучають до історії міста або культурної спадщини регіону.

1.3. Культурно-мистецькі майданчики: встановлення арт-об'єктів, скульптур, організація виставок на відкритому повітрі.

2. Розвиток інфраструктури.

2.1. Доступність: забезпечення якісних доріжок, освітлення, навігаційних табличок, а також безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю.

2.2. Зручності: встановлення сучасних зон для відпочинку, громадських туалетів, зон Wi-Fi, зарядних станцій для гаджетів.

2.3. Розваги: облаштування атракціонів, зон для активного відпочинку (наприклад, спортивних майданчиків, трас для велосипедів, канатних парків).

2.4. Гастрономічні локації: облаштування кафе, фуд-кортів із місцевими стравами, сезонних ярмарків.

3. Розширення екологічного компонента.

3.1. Еко-дизайн: створення зелених зон з автохтонними рослинами для підвищення екологічної стійкості.

3.2. Озеленення: висадка дерев, створення квіткових композицій, організація ботанічних садів.

3.3. Екологічна освіта: встановлення інформаційних стендів про флору і фауну, проведення екскурсій та лекцій.

4. Організація подій і активностей.

4.1. Рекреаційні події: фестивалі, спортивні змагання, майстер-класи.

4.2. Нічні заходи: кінопокази просто неба, музичні вечори, світлові шоу.

4.3. Сезонні події: зимові ковзанки, літні театри, осінні та весняні виставки.

5. Маркетингові стратегії.

5.1. Просування бренду міста Суми: використання соціальних мереж, створення туристичних порталів, інтеграція парків у туристичні маршрути.

5.2. Колаборації: співпраця з туроператорами, готелями та кафе.

5.3. Віртуальні тури: створення інтерактивних онлайн-екскурсій.

5.4. Сувенірна продукція: випуск продукції, пов'язаної з парками (мапи, футболки, листівки).

6. Участь громади.

6.1. Волонтерські програми: залучення мешканців до облагородження територій.

6.2. Опитування: врахування думки місцевих жителів у плануванні розвитку.

6.3. Залучення місцевих митців і підприємців: для створення унікальних проєктів.

7. Моніторинг і управління.

7.1. Функціонування управлінських структур: залучення менеджерів, які відповідатимуть за розвиток і догляд за парками.

7.2. Моніторинг: регулярне оцінювання стану парків, відвідуваності та фінансових показників.

Таким чином, це підвищення туристичної привабливості міста, стимулюватиме місцеву економіку через розвиток малого бізнесу, створить комфортне середовище для мешканців і гостей міста, зміцнить бренд міста як центру екологічного та культурного туризму, а паркові зони Сум перетворяться на сучасні, багатофункціональні простори, які приваблюють туристів і сприяють сталому розвитку міста.

Отже, паркові зони міста Суми є важливими складовими міської інфраструктури, які забезпечують відпочинок, рекреацію, екологічний баланс та культурний розвиток громади. Виконаний SWOT-аналізу дозволив оцінити їхні сильні та слабкі сторони, а також визначити можливості й загрози для подальшого вдосконалення.

У той же час паркові зони Сум мають величезний потенціал для розвитку та вдосконалення. Для реалізації цього потенціалу необхідно вирішити низку проблем, але їх вирішення має відбутися шляхом реалізації комплексної концепції, яка враховує екологічні, культурні, інфраструктурні та маркетингові аспекти.

Залучення інноваційних рішень, розвиток подієвого туризму та екологічна свідомість можуть зробити парки Сум не лише зручними місцями для відпочинку, але й важливим чинником сталого розвитку міста.

ВИСНОВКИ

Дослідження паркових зон міст, як в Україні, так і за кордоном, ведеться вже тривалий час, однак питання їх використання як рекреаційно-туристичних об'єктів у сучасних умовах залишається актуальним і потребує подальшого аналізу.

Хоча науковці не дійшли єдиного визначення терміну «туристична дестинація», більшість із них погоджується, що це певна географічна територія, яка завдяки своїм природним, культурним чи історичним особливостям є привабливою для туризму, відпочинку та рекреації. У той же час поняття «паркова зона» розглядається як спеціально облаштована територія, що поєднує функції відпочинку населення та збереження природного середовища. Вона має композиційну структуру, включаючи зони для рекреаційного, екологічного, естетичного та соціального використання.

Зелені зони міста відіграють ключову роль у формуванні міської інфраструктури. Вони слугують «зеленим каркасом» міста і забезпечують мешканцям широкий спектр можливостей для відпочинку. Такі зони покращують якість життя, зміцнюють фізичне та психічне здоров'я населення, сприяють соціальним контактам, культурному розвитку та дозвіллю. Збереження, розвиток і забезпечення доступності таких територій є одним із ключових завдань міського планування, що сприяє сталому розвитку міста.

Місто Суми має значний туристичний потенціал завдяки поєднанню природних ресурсів, історико-культурної спадщини та зручної інфраструктури. Реалізація цього потенціалу можлива через комплексний підхід, який охоплює збереження історичних пам'яток, розвиток інфраструктури, створення нових туристичних продуктів і залучення інвестицій. Ефективна промоція міста, а також співпраця між владою, бізнесом і громадою сприятимуть перетворенню Сум у регіональний туристичний центр.

На території міста розташовано 2 ботанічні сади, 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, 21 невеликий парк, 14 скверів і дендропарк. Ці об'єкти є

невід'ємною частиною міського ландшафту, слугуючи місцем для відпочинку, спілкування, культурних заходів та активного туризму. Вони є важливими як для мешканців, так і для гостей міста.

SWOT-аналіз зелених зон міста Суми дозволив оцінити їхні сильні та слабкі сторони, виявити можливості для розвитку та загрози, які необхідно врахувати. Для розкриття потенціалу паркових зон слід реалізувати інтегровану концепцію, яка враховуватиме екологічні, культурні, інфраструктурні та маркетингові аспекти.

Використання інноваційних підходів, розвиток подієвого туризму та підвищення екологічної свідомості можуть підвищити функціональність паркових зон та дозволять їм бути не лише комфортним місцем для відпочинку, але й важливим фактором сталого розвитку міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Багатовікові дуби біля озера Чеха (Суми). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Багатовікові_дуби_біля_озера_Чеха_\(Суми\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Багатовікові_дуби_біля_озера_Чеха_(Суми)) (дата звернення: 15.08.2024).
2. Басюк Д. І. Науково-теоретичні основи формування туристичних дестинації / Д.І.Басюк // Наукові праці НУХТ, 2014. Том 20, №5. С. 50 – 58.
3. Ботанічний сад Сумського педагогічного університету. https://uk.wikipedia.org/wiki/Ботанічний_сад_Сумського_педагогічного_університету
4. Будинок-музей А.П. Чехова (парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва [https://uk.wikipedia.org/wiki/Будинок-музей_А.П._Чехова_\(парк-пам'ятка_садово-паркового_мистецтва\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Будинок-музей_А.П._Чехова_(парк-пам'ятка_садово-паркового_мистецтва))) (дата звернення: 22.08.2024).
5. Веретенівський парк. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Веретенівський_парк (дата звернення: 22.08.2024).
6. Госьтєв В.Ф. Проектування садів та парків / Госьтєв В. Ф., Юскевич Н. Н. Видавництво: Стройиздат, 1991. 340 с.
7. До 85-річчя юнатівського руху в Україні. Юннатівський рух на Сумщині. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Ботанічний_сад_«Юннатівський» (дата звернення: 19.08.2024)
8. Ельбакідзе М. Методичні аспекти інвентаризації зелених зон урбанізованих територій (на прикладі регіонального ландшафтного парку «Знесіння») / М. Ельбакідзе, О. Завадович, Т. Ямелинець // Вісник Львівського університету. Скрія географічна. 2005. Вип. 32. С. 96–109.
9. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 394/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.04.2024).
10. Кузик І. Теоретико-методологічні засади дослідження комплексної зеленої зони міста. Наукові записки Тернопільського національного

педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. №2 (Вип. 47). С. 21–32.

11. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: підручник. Львів: Світ, 2005. 456 с.

12. Кучерявий В.П. Урбоекологія: підручник. Львів: Світ, 1999. 360 с.

13. Лужанська Т. Ю. Стратегії розвитку регіональних туристичних дестинацій / Т. Ю. Лужанська // Науковий вісник Мукачівського державного університету (серія «Економіка»): зб. наук. пр. Мукачіво: МДУ, 2014. Вип. 2 (2). – С. 175–180.

14. Огаренко Ю., Синько Б. Посібник з реконструкції та благоустрою паркових зон. – USAID від американського народу. Б. в.– 52 с.

15. Пам'ятка щодо збереження природи озера Чеха. URL: <https://smr.gov.ua/uk/dovidka/pro-tse-varto-znati-vsiv-pam-yatki-gorodyanam/252-pam-yatka-shchodo-zberezhennya-prirodi-ozera-chekha.html> (дата звернення: 14.09.2024).

16. Парк «Дружба». URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi-object/77234_park-druzhba-sumy.htm (дата звернення: 14.09.2024).

17. Парк ім. Асмолова. https://uk.wikipedia.org/wiki/Парк_ім._Асмолова (дата звернення: 19.03.2024).

18. Парк культури і відпочинку імені І. Кожедуба URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Парк_культури_та_відпочинку_імені_І._М._Кожедуба (дата звернення: 19.08.2024)

19. Паркова індустрія : підручник. Київ : НАКККіМ, 2015. 208 с.

20. Посацький Б.С. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування. Навчальний посібник. Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. 344 с.

21. Природно-заповідний фонд України <https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-18.html> (дата звернення: 23.09.2024)

22. Природозаповідний фонд УРСР. Реєстр-довідник природно-заповідних об'єктів. Київ: Урожай, 1986. 222 с.

23. Програми Сумської міської територіальної громади «Маркетинг, промоція та туризм» на 2022–2024 роки // Рішення Сумської міської ради від 23.11. 2021 №327-МР. URL: https://smr.gov.ua/images/documents/Proekty/Poriadok_sesii/2021/14-ses-4.11.21/3-1/327.pdf (дата звернення: 16.07.2024).

24. Родічкін І. Старовинні маєтки України. К.: Мистецтво, 2009. 384 с.

25. Садиба Асмолова з дендропарком. https://uk.wikipedia.org/wiki/Садиба_Асмолова_з_дендропарком (дата звернення: 19.03.2024).

26. Сквер Банківської академії, Суми. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/77235_skver-bankovskoy-akademii.htm (дата звернення: 11.10.2024).

27. Сквер імені Тараса Шевченка (Суми). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Сквер_імені_Тараса_Шевченка_\(Суми\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Сквер_імені_Тараса_Шевченка_(Суми)) (дата звернення: 15.08.2024).

28. Стан природного середовища та проблеми його охорони на Сумщині. К. К. Карпенко (голов. редактор), М. М. Книш та ін., Суми: Джерело, 1999. С.73-74.

29. Суми: Парки та сквери. URL: <https://visit.sumy.ua/parki-i-skveri/> (дата звернення: 15.08.2024).

30. Теоретичні основи рекреаційної географії : навчальний посібник / С. І. Сюткін, А. О. Корнус, О. Г. Корнус, О. С. Данильченко, О. М. Король; за загальною редакцією С. І. Сюткіна. – Суми: ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «Фабрика друку», 2022. – 72 с.

31. Чижов О. І. Сумський дитячий парк «Казка» у середині 80-х рр. ХХ ст. — на початку ХХІ ст.: створення, особливості роботи, проблеми функціонування / О. І. Чижов // Сумська старовина. 2022. № LX. С. 69–77.

32. A Practical Guide to Tourism Destination Management. URL: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284412433> (дата звернення: 03.09.2024).

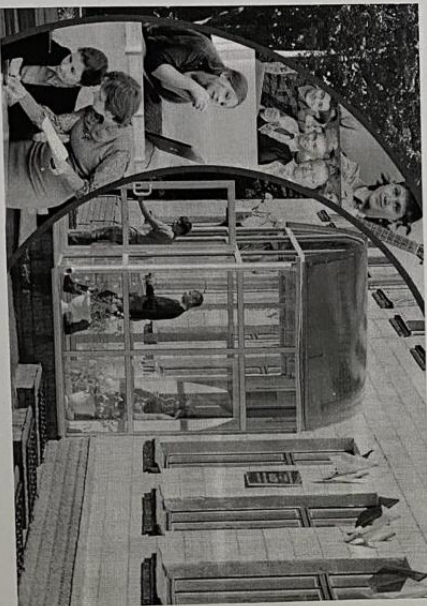
33. Frederick Law Olmsted and Laura Wood Roper the Yosemite valley and the mariposa big trees: a preliminary report (1865) // Landscape Architecture Magazine , October, 1952, Vol. 43, No. 1 (October, 1952), pp. 12-25. Режим доступа: <https://www.jstor.org/stable/pdf/44659746.pdf> (дата звернення: 03.09.2024).

34. Frederick Law Olmsted The Papers of Frederick Law Olmsted: Parks, Politics, and Patronage, 1874–1882. Johns Hopkins University Press, 2007. 784 с.

Відокремлений структурний підрозділ
«Сумський фаховий
КОЛЕДЖ
Сумського національного аграрного університету»

ОСВІТА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ VI Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
14-18 травня 2024**

Суми

МАТЕРІАЛИ
VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«ОСВІТА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА»

м. Суми, ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ»
14-18 травня 2024 року

Суми

Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Овіта в умовах трансформації суспільства» / укл. О. А. Єфременко. Суми: ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ», 2024. 119 с.

Укладач:

Єфременко Оксана Анатоліївна, викладач вищої категорії, ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ»

Організаційний комітет

Роговенко Ольга Василична, директорка ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ», викладач вищої категорії, РнД, доктор філософії за спеціальності Право
Чортенко Андрій Миколайович, заступник директора з навчальної роботи ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ», викладач вищої категорії, к.і.н.
Єфременко Оксана Анатоліївна, викладач ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ», викладач вищої категорії
Шаповал Ірина Григорівна, завідувачка навчально-методичним кабінетом ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ», викладач першої категорії

Текст доповідей розміщено на веб-сайті ВСП «Сумського фахового коледжу СНАУ» за адресою: <https://collegesna.com/pro-koliedzh/metoduchivna-ta-dalkova-robova/konferentsi/>

1. Матеріали подані в оригіналі.
2. Відповідальність за зміст матеріалів несе автор.
3. Авторські права на всі матеріали належать їх авторам.

Рекомендовано до друку методичною радою ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ»
(протокол №10 від 29.05.2024 року)

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВИТИ	
Щефорост Ю.А., Полицук Т.М. РОЛЬ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ У ПІДТРИМЦІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПОТРЕБ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	12
Кравчук Я.М. СТВОРЕННЯ КОМФОРТНОГО ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ КОЛЕДЖУ	15
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВИТИ ТА ЕКОЛОГІЧНИ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ	
Трипольська Я.О. ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ В УКРАЇНІ	21
Костян С.В. ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВИТИ НАСЕЛЕННЯ АРРЕСІ РОСІЇ В УКРАЇНІ	26
ПІДПРЕМНИЦЬКА, ТОРГОВА, БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ: ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
Радачук О.І. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ, ЯК ДЖЕРЕЛО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	31
Неженець О.П. АНАЛІЗ СТАНУ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ ТА ЗЕРНОВОБОВИХ КУЛЬТУР В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ	34
ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	
Чортенко А.М. ВЕКТОРИ ТА РОЗЛОМИ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ГЕОГРАФІЧНОГО ФАКТОРУ, ЯК СКЛАДОВОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ (СЕРЕДИНА ХІV – ПОЧАТОК ХІХ СТ.)	40
Горбатов І., Качур О. ТУРИСТИЧНІ ТRENДИ В РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	48
СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ	
Білек С.Г. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН	54
Калюжана О.І. СУЧАСНІ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ ТА СЕРВИСИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ	58
Імк'яненко Л.М. ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ	63
Старинський О.М. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ-БУХГАЛТЕРАМИ	67

Вершуб Г.О. ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІВВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНФОРМАТИКИ	71
Рабенко О.П. СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ	75
Клипа О.П. ЕЛЕКТРОННИЙ СУД: СУЧАСНА ІННОВАЦІЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ-ЮРИСТІВ	78
Слюсаренко А.Л. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ОСВІТИ	81
СУЧАСНИЙ СТАН ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ І ПРАКТИКИ	
Бутенко Л.Г. МЕДАЦІЯ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ЮРИСТІВ	83
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ. ДОСИГНЕННЯ. РИЗИКИ	
Єфременко О.А., Юрченко Я.О. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ	88
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ	
Носаль О.М. СИНДРОМ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	92
Рубан О.В. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	95
Сивак А.О., Тихонова М.М. HOW TO OVERCOME THE LANGUAGE BARRIER AND SPEAK ENGLISH FLUENTLY	98
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІВВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	
Щабляк Т.М. РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНЦІЙНОГО ПІДХІДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ	101
Чорненко А.М. ФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ПАРКУ «ВЕРТЕПІВСЬКИЙ», ЯК РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ	115

урожайності і продуктивність праці та зростання виробництва зерна на одну особу в регіонах країни.

Список використаних джерел

1. Головне управління статистики в Сумській області. Електронний ресурс. Режим доступу : http://stat.sumstat.gov.ua/?menu=1310&article_id=13868

СЕКЦІЯ ТЕНДИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Чорненко Андрій Миколайович

кандидат історичних наук, заступник директора з навчальної роботи ВСП «Сумський фаховий коледж СНАУ», chornenko@vsk.net

ВЕКТОРИ ТА РОЗЛОМИ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ГЕОГРАФІЧНОГО ФАКТОРУ, ЯК СКЛАДОВОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ (СЕРЕДИНА XIV – ПОЧАТОК XIX СТ.)

Важливою складовою якісної підготовки фахівців з туризму є їх різностороння обізнаність з особливостями формування історико-краєзнавчого районування України. Завдяки навчальна література акцентує увагу або на етнографічній чи історичній складовій, що на наш погляд є дещо спрощеною схемою розуміння впливів, які були визначальними у територіальній самообутності різних регіонів.

У даній публікації пропонується поглянути на історію деяких регіонів України через призму географії та перевирити чи має вона (географія) вплив на сучасні їх характеристики. У більшості тих, хто знає історію нашої країни є

козаків завершилися перемоною останніх перетворення їх на центральний символ української ідентичності.

Однак перією у феномені українського козацтва не було специфічно національних ознак. Козаки були частиною широкого феномену так званого соціального бандитизму, що зустрічався там, де влада є слабкою а особливо у землях пограниччя, які приваблювали втікачів, авантюристів або просто підприємливих людей. З військового погляду, козакі копіювали кочівників, котрі на той час ще домінували у Євразії. Аналіз походження імен та прізвищ козаків показує, що вони сягають просторів від Шотландії та Скандинавії до Малої Азії, Поволжя й Урагу.

Південь України XVIII-годо половина XVIII ст.

Більшість, очевидно, мали виразну релігійну відмінність від католиків, іудеїв та мусульман. І лише згодом між ними почали формуватися національні ідентичності близькі до українських. У націоналізації козацтва виразну роль відіграв конфлікт католиків з православними. Наприкінці XVI ст. козакі вийшли до зовнішньополітичних розрахунків не лише Речі Посполитої та Османської імперії, а й правителів Центральної та Східної Європи.

Події другої половини XVII – XVIII ст. насичені стрімкими змінами на карті України зумовленими Визвольною революцією, боротьбою Московії та Речі Посполитої за українські території. Ці зміни відбувалися наскільки стрімко в історичній перспективі, що значних наслідків для формування відчутних розломів для України не несли.

Варто лише звернути увагу, що ідеал української держави («Україна без пана, жиди і євуга») був відображенням європейської моделі монархувальної держави, моделі, яка переважала у більшості європейських держав починаючи від Реконкісти і ствердилася у результаті реалітичних війн XVII ст.

Крім того, до останньої чверті XVIII ст. в Центральній та Східній Європі

відбулися драматичні геополітичні зміни. Іхньою головною особливістю та причиною було зростання військового потенціалу й геополітичного впливу Російської імперії. Її кордони швидко просувалися на захід і на південь, наслідком чого стали втручання росії в справи Центральної Європи, відступі османів з Північного Причорномор'я та поділи Речі Посполитої, що зникла з карти Європи. Традиційний російсько-польський кордон по Дніпру, що розділяв Україну понад 120 років, раптом перестав існувати. Незабаром російський кордон посунувся ще далі на захід.

Україна 1771-1768 рр.

Україна опинилася в центрі цього великого геополітичного зсуву. У цей час Гетьманщина зникла з карти Європи. Два основних культурних кордони України: з одного боку, між східним і західним християнством, з іншого – між християнством та ісламом, зрушилися. Офіційна анексія Криму Російською імперією відбулася 1783 р., зі вступом російських військ на півострів та виселенням останнього хана у вигнання.

Українські землі імперський XVIII ст.

За тієїзогою Ярославла Дашкевичча, територію України можна віднести до так званого Великого кордону – культурного пограниччя між групами цивілізації. Саме через неї до кінця XVIII ст. проходили, як наголошує Дашкевич, кілька важливих природних і антропогенних кордонів: біологічний – між степом і лісом; гідрографічний – між басейнами Чорного та Балтійського морів; соціально-економічний – між кочівництвом і осілим хліборобством; етноконфесійний – між слов'янами-християнами і торкаями-язичниками (згодом мусульманами); культурний – між цивілізаціями Заходу і Сходу.

Коли біологічні та гідрографічні розбіжності служили внутрішнім тлом для формування неоднорідностей українському культурному типові, то в зовнішніх впливах сформувалися політичні, воєнні та культурні елементи,

Світа Євразія
(прим. доміанів
100 ст.)

політичних кордонів, ніколи не був непроникним завдяки міграціям, асиміляції менших етнічних вкраплень, у певні проміжки часу.

Досі у військовому протистоянні мусульманський світ переважав над християнським. У XVI–XVII ст. Османська імперія завоювала Балкани та Угорщину і пробувала підібратися до самого серця християнської Європи – Священної Римської імперії. Крапку в протистоянні між двома світами поставила поразка турецьких військ у битві під Віднем 1683 р. з об'єднаною християнською коаліцією. Відтоді хвиля військового домінування покотилася в інший бік.

Українські території на початок XIX ст. опинилися в центрі притутництва між трьома найбільшими імперіями: Російською, Османською та Австрійською (Австро-Угорською). Перспективи стати територією на якій відбуватимуться сутички цих імперій давала не «райдужка» історичну перспективу оскільки в цій «гонці імперій» за привабливі українські території переможу зазубде той, хто швидше перетворить населення їх території максимально лояльним до імперії. Так діяли всі імперії без винятків. З огляду на геополітичну вразливість Східної Європи – у боротьбі за контроль над нею нерідко вирідувалося питання, хто контролюватиме всю Європу, а отже і світ.

Таким чином, у середині XIV – на початку XIX ст. на території України під впливом Реформації, формування капіталістичних відносин у Європі, взаємодії православ'я, католицизму та протестантизму сформувалися особливі умови для виникнення оригінальних національних рис української культури, особливо в регіонах, де проходили лінії так званих дивізіційних розломів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грциак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX–XX століття. Видавництво Укабово Publishing, 2019. URL: <http://www.ukaboo.ua/ua/page?id=161&cat=1&lang=uk>

47

<http://www.ukaboo.ua/ua/page?id=161&cat=1&lang=uk>

2. Дашкевич Я. Україна на межі між Сходом і Заходом (XIV–XVIII ст.). Записки наукового товариства ім. Шевченка. Львів, 1991. Т. 222.
3. Лисенко-Рудницький І. Україна між Заходом і Сходом. Історичні есе. Київ, 1994.
4. Плохий С. Брама Європи. Історія України від скифських воєн до незалежності. Пер. з англ. Харків, 2016.
5. Стайдер Т. Перетворення нації. Польща, Україна, Литва. Білорусь 1569 – 1999. – К.: Дух і літера, 2016.

Олександр КАЧУР

студент 16 групи ВСП «Путівський фаховий коледж СНАУ»,

rozaskhivka_mozh@ukr.net

Геннадій ГОРЬОВЦОВ

викладач ВСП «Путівський фаховий коледж СНАУ»,

gen120@ukr.net

ТУРИСТИЧНІ ТRENДИ В РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Релігійний туризм є важливою складовою глобальної туристичної індустрії та має значний економічний, культурний та соціальний вплив на розвиток території. Релігійний туризм сприяє розвитку економіки в регіонах, де знаходяться святині та місця паломництва. Велика кількість людей подорожують, щоб відвідати місця з релігійною історією або духовним значенням, витрачаючи гроші на проживання, їжу, сувеніри та інші послуги. Це стимулює розвиток туристичної інфраструктури та малого бізнесу в цих регіонах і забезпечує робочі місця для місцевого населення. Релігійний туризм сприяє міжкультурному та міждисциплінарному взаєморозумінню, сприяє збереженню культурної спадщини та історичних пам'яток. Багато святих місць

48

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар С.П. Компетентна спрямованість змісту і структури навчального предмета в умовах фундаментальної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2012. Вип. 20. С. 10-23. URL: https://nb.itsa.gov.ua/106698/1/2012_Drg_S17_V20_BSP.pdf (дата звернення 04.05.2024)
2. Дутка Г.Я. Проблема формування математичної компетентності у професійній підготовці майбутніх економістів. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 2. С. 268-273. URL: http://www.dbs-nbu.gov.ua/sci-bin/phis_nbuv/cgi/phis_64.exe?121DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z22PD=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP мета&S21COM=S&S21P03=PLA=&S21STR=VUbsNBu_2013_2_55 (дата звернення 04.05.2024)
3. Матяш О.І. Теоретико-методичні засади формування методичної компетентності майбутнього вчителя математики до навчання учнів геометрії: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. 450 с.
4. Раков С.А. Математична освіта: компетентнісний підхід з використанням ІКТ: монографія. Харків: Факт, 2005. 360 с.
5. Думанська Т.В. Етапи формування математичних компетентностей майбутніх бакалаврів економіки під час навчання вищої математики. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізико-математичні науки*. Кам'янець-Подільський, 2015. Вип. 8. С. 35-37

Чортенко Андрій Миколайович

кандидат історичних наук, заступник директора з навчальної роботи ВСП
«Сумський фаховий коледж СНАУ», chortenko@ukr.net

Функціональність Парку «Веретеньський», як рекреаційно-туристичної дестинації

111

Веретеньський парк – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення. Розташований на північно-західній околиці міста Суми, між вулицями Сумської тероборони, Веретеньською та Березовою. Площа 18,3 га. Парк заснований в 1904 році силами місцевого земського вчителя Ф. Котукова та його учнів.

Територія парку «Веретеньський» на карті міста

Територія парку складається з двох частин: основної паркової та заплавної. Близько 60% площі займає паркова зона, розташована на терасі над річкою. Тут створені мальовничі ландшафтні композиції. Решта території – це природні утворювання заплави річки Попадька та її припоки. Серед різноманіття рослинності можна зустріти столітні дерева. Флора парку представлена різноманітними видами хвойних і листяних дерев. Тут можна зустріти сосну звичайну та австрійську, ялину європейську та колючу, псевдотсугу Мензіса, модурин європейську, ясен звичайний, дуб звичайний, в'яз гладкий, березу повислу, липу серцелисту і широколисту, а також клен гостролистий. Дякві дерева висаджені поодинокі, інші – невеликими групами по 3-5 особин. На території парку, у його заплавної частині, розташоване озерце площею близько 1 гектара. У центральній частині парку зберігається історична яблучна садиба. Композиційним центром парку є багатоярусна березова алея, яка проходить через всю його територію. Парк багатий на природні ресурси.

112

Тут є джерело з чистою водою, що утворюється завдяки водоносним підземним шарам. У заплаві тніздяться крижини та листки, а в лісі мешкають зайці та вибірки [6].

З метою визначення сильних та слабких, загроз та можливості функціональності Парку «Веретнівський» як рекреаційно-туристичної дестинації нами було застосовано методу SWOT-аналізу, який дав наступні результати:

<i>Сильні сторони (Strengths):</i>	<i>Слабкі сторони (Weaknesses):</i>
Природна краса та різноманітні: парк розташований у мальовничій місцевості, з багатою флорою та фауною, що створює комфортне середовище для відпочинку.	Недостатня інфраструктура: обмежена кількість зон для активного відпочинку, відсутність сучасних атракцій.
Площа парку: значна територія дозволяє організовувати різноманітні зони відпочинку, спортивні та екологічні маршрути.	Недостатній догляд за екосистемою: неефективне управління природними ресурсами.
Розташування у межі міста: зручний доступ для місцевих мешканців і туристів.	Обмеженість сервісів: відсутність місць для харчування, сувенірних крамниць, мала зона Wi-Fi.
Екологічний потенціал: парк має чисте повітря та може бути базою для еко-туризму, прогулянок і спортивних активностей, відвідання джерел.	Недостатня безпека: брак систем відноспостереження або контролю за дотриманням правил користування територією.
<i>Можливі сторони (Opportunities):</i>	<i>Загрози (Threats):</i>
Розвиток еко-туризму: організація пішохідних маршрутів, велодоріжок, зон для кемпінгу та навчальних екологічних програм.	Обмежені фінансування: недостатні ресурси для модернізації можуть палмувати розвиток.
Залучення інвестицій: партнерство з приватними компаніями, участь у грантових програмах для модернізації	Екологічні проблеми: погіршення стану зеленої зони через зміни клімату або невідповідний догляд.

113

інфраструктури та створення нових атракцій.	Конкуренція: наявність інших більш сучасних та інтерактивних зон відпочинку у місті.
Організація заходів: проведення фестивалів, спортивних змагань, виставок, культурних і природничих подій.	Відвідалім та неограничені правила: пошкодження майна та небезпека ставлення відвідувачів.
Інтеграція цифрових технологій: створення мобільного додатку з інтерактивною картою парку, історією та інформацією про заходи.	Низький інтерес до внутрішнього туризму: обмежена кількість відвідувачів через відсутність масштабної промоції.
Підвищення привабливості: вкючення парку до туристичних маршрутів регіону та популяризація через медіа.	Підвищення туристичної привабливості: вкючення парку до туристичних маршрутів регіону та популяризація через медіа.

Таким чином, для покращення функціональності Парку «Веретнівський» можна надати наступні рекомендації:

- Модернізувати інфраструктуру:** створити сучасні доріжки, зони для пікніків, інтерактивні атракціони та місця для активного відпочинку.
- Розвинути екологічний напрямок:** впровадити освітні екскурсії, організувати прогулянки на тему збереження природи.
- Залучити інвестиції:** співпрацювати з бізнесом, участь у грантових програмах для створення зон обслуговування туристів (кафе, сувенірні крамниці).
- Популяризувати парк:** організувати рекламні кампанії, співпрацювати з туристичними агентствами, використовувати соціальні мережі для залучення туристів.
- Підвищити рівень безпеки:** встановити системи відноспостереження та організувати контроль за територією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Веретнівський парк. URL: https://uk.wikivredia.org/wiki/Веретнівський_парк (дата звернення: 18.03.2024).

114

2. Вертевицький парк, Суми. URL:

https://ua.fotoxworld.com/ua/ru/_ob'ya/77225_vertevickyj_park (дата звернення 18.03.2024).

Декларація академічної доброчесності

Я, Чортенко Андрій Миколайович, студент групи ЗТУР 2301-1м Сумського національного аграрного університету зобов'язуюсь дотримуватися принципів академічної доброчесності під час виконання кваліфікаційної роботи. Я поінформований(а), що у разі порушення мною академічної доброчесності під час виконання кваліфікаційної роботи повинна буду нести академічну та/або інші види відповідальності і до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, в тому числі, кваліфікаційна робота може бути анульована з наступним відрахуванням із університету.

Також усвідомлюю, що до мене у майбутньому може бути застосована процедура позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, якщо свідомо вчинене порушення академічної доброчесності не буде виявлено під час перевірки кваліфікаційної роботи на наявність текстових запозичень відповідно до встановленої в університеті процедури з використанням ліцензованих програмних продуктів.

05.02.2024 р.
